

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR ALT KOMİSYONU

TOPLANTI TUTANAKLARI

-----0-----

23 Temmuz 2026 Perşembe

-----0-----

KONU

- Başkanlık sunuşları
- Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Hizmetleri ve Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar Genel Müdür Vekili Büyükelçi Esin Çakıl'ın güncel durum ve Genel Müdürlük olarak yaptıkları konsolosluk hizmetleri hakkında sunumu

23 Temmuz 2026 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 13.03
BAŞKAN: Seda GÖREN (İstanbul)
----- 0 -----

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız olduğu için hızlıca toplantıyı açmak istedik çünkü Meclisimiz de çok yoğun bir çalışma temposu içerisinde. Hatta benim de yeni bilgim oldu, biliyorsunuz, bir önerge üzerine konuşmamız var; dörtten sonra gelecek olsa da inşallah zamanında komisyon toplantımızı nihayetlendirmeyi hedefliyoruz.

Çok kısa bir sunuşumuz olacak tabii ki.

Sayın milletvekillerimiz, kamu kurumlarımızın saygıdeğer temsilcileri; öncelikle hoş geldiniz. Bu sunum için gerçekten vakit ayırdığınız için, Gazi Meclisimizi bilgilendirmek için burada olduğunuz için çok memnunuz.

Yeter sayımız var, görüşmelere başlıyoruz ve gündeme geçmeden önce birkaç hususta görüşlerimi ifade etmek istiyorum: Uzun olursa sabrınızı rica ediyorum çünkü gündem aslında gerçekten bizim özellikle başlığımızda biraz yoğun. Bulduğumuz devre içerisinde, takip ettiğiniz üzere, komisyon üyelerimizin talepleri doğrultusunda, arayış çok açmadan toplantılarımızı planladık ve belki de bu yasama döneminin son toplantısı olabilir. İnşallah hedefimiz, amacımız, tam da -biraz sonra bahsedeceğim üzere- Batı Trakya'yla alakalı bu kadar önemli bir gündem varken, inşallah, Utku Bey'in de arada sitemde bulunduğu gibi bazı ziyaretlerimizi henüz yapmamıştık ama biz tam da Batı Trakya böyle bir gündem içerisindeyken, böyle bir durumdayken isteğimiz de aslında komisyon olarak bu yaz içerisinde Batı Trakya'ya da bir ziyaret gerçekleştirmek; önce onu söyleyeyim.

Biliyoruz ki bugün burada bulunan bürokratlarımızın da diplomatik takvimi ve sahadaki mesaisi oldukça yoğun. Buna rağmen, biraz önce dediğim gibi, bizleri bilgilendirmek için buraya geldiğiniz için teşekkür ediyorum. Komisyonumuz adına hoş geldiniz diyoruz. Toplantımız hayırlara vesile olsun.

Avrupa'da yaşayan millet varlığımızın maruz kaldığı ırkçı saldırıların acı bir hatırlatıcısı olarak bir yıl dönümüne değineceğim konuşmamın başında. Tam on yıl önce, 22 Temmuz 2016'da Almanya'nın Münih kentinde aşırı sağcı bir saldırgan tarafından Olympia Alışveriş Merkezine düzenlenen ırkçı saldırıda, çoğu göçmen kökenli genç olmak üzere, aralarında Türk vatandaşlarımızın da bulunduğu 9 masum insan hayatını kaybetmiştir. Bu vahim olayın üzerinden bugün tam on yıl geçmiş olmasına rağmen, Avrupa'da artan ırkçılık ve göçmen karşıtı nefret söyleminin bugün hâlâ güncelliğini koruduğunu üzülen bir şekilde müşahade ediyoruz. Münih'te hayatını kaybeden vatandaşlarımızı bu vesileyle bir kez daha rahmetle anıyor, bu tür nefret saldırılarının bir daha yaşanmaması için mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğimizi ifade ediyorum.

Değerli milletvekillerimiz, kıymetli bürokratlarımız; Batı Trakya'da soydaşlarımızı doğrudan hedef alan ve hepimizi derinden yaralayan son derece vahim bir gelişmeyi Gazi Meclisimizin çatısı altında dile getirmeyi de millî bir borç biliyorum. Yunanistan yönetiminin öğrenci yetersizliği gibi mesnetsiz kılıfların arkasına sığınarak 8 Türk azınlık ilkokulunu daha kapatma kararı alması ve İskeçe Merkez Türk Azınlık İlkokulunda evlatlarımızın kayıtlarını engellemeye kalkışması ne yazık ki sistematik bir baskı politikasının son tezahürüdür. Eğitim kurumlarımızın kapısına kilit vurmaya hedefleyen bu adımlar, basit bir idari kararın ötesinde, Batı Trakya Türk toplumunun diline, kültürüne ve geleceğine dönük açık bir müdahale niteliği taşımaktadır. Evlatlarımızın en doğal ve evrensel hakkı olan eğitim alma özgürlüğünün bu tür bürokratik gerekçelerle kısıtlanması Lozan Barış Anlaşması başta olmak üzere uluslararası hukuku alenen ihlal etmektedir. Asılsız iddialarla her fırsatta insan hakları normlarına atıfta bulunanların soydaşlarımızın en temel azınlık kazanımlarını kısıtlama arayışları çağdaş demokrasi anlayışıyla bağdaşmamaktadır. Bilinmelidir ki keyfî idari kararlarla Batı Trakya Türk azınlığının asırlardır o topraklarda kök salan kimliğini ve kültürel varlığını zayıflatmak mümkün değildir. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu olarak soydaş evlatlarımızın eğitim hakkını gasbeden bu antidemokratik uygulamaların ve hukuksuz adımların sonuna kadar takipçisi olacağımızı yineliyorum. Hak ve adalet mücadelelerinde soydaşlarımızın asla yalnız olmadığını bir kez daha gür bir sesle komisyonumuz adına vurguluyorum. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Batı Trakya Türklerinin meşru davasını her platformda kararlılıkla savunmaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle ayrıca belirtmek isterim ki Cumhurbaşkanımız geçtiğimiz gün İngiltere'de Müslüman karşıtı nefret eylemlerine karşı camilerde kek dağıtarak dayanışma mesajı veren "Cake Not Hate" yani "Nefret Etme, Kek Yap" hareketinin gönüllü temsilcisi Joshua Harris'i ağırlamıştır. Bu tam da komisyonumuzun aslında misyonu dâhilinde bir gelişmedir. Zira ırkçılık, nefret söylemleri ve ayrımcılığa karşı bu tür ılımlı ve yapıcı girişimlere özellikle Türk nüfusunun en yoğun yaşadığı kıta olan Avrupa'da her zaman ihtiyaç vardır. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu olarak bizler de bu tür bütünleştirici ve kreatif çalışmalarını desteklemeye devam ediyoruz.

Değerli milletvekillerimiz, bilindiği üzere, bir önceki toplantımızda Diyanet İşleri Başkanlığımızı ağırlamıştık. Diyanet İşleri Başkanlığımızın gerçekleştirdiği manevi hizmetlerle ilgili bilgi almıştık. Vatandaşlarımızın asimilasyon karşısında dik durabilmesi, benliğini koruması ve ana vatanından kopmaması adına en hassas sinir uçlarından birini oluşturuyor bu hizmetler. Bugün ise, millet varlığımızın doğrudan günlük hayatına dokunan, devletimizin şefkat ve hizmet elini sınır ötesinde en somut şekilde hissettiren bir diğer kritik başlığı yani konsolosluk hizmetlerimizi, dijitalleşme hamlelerimizi ve saha desteğimizi ele almak üzere toplandık. Bu noktada, millet varlığımızın ülkemizin sunduğu hizmetlerle en yoğun temas kurduğu anlardan birinin yaz aylarında ana vatana dönüş

yolculuğu yani sıla yolu olduğunu da hatırlatmak isterim. Sıla yolu meşakkatlidir ancak gelişen süreçlerde ülkemiz yaşanabilecek her türlü soruna çözüm üretmeye devam etmektedir çünkü sıla yolunu kolaylaştırmak adına hem yasama alanında bizler hem de yürütme alanında bakanlıklarımız tarafından Cumhurbaşkanımızın liderliğinde kesintisiz bir seferberlik yürütülmektedir. Sadece son üç yıl ele alındığında bile anlamlı bir gelişim gözler önüne serilmektedir. 2024 yılında Kapıkule'de yolcu peron sayısı 12'den 24'e çıkarılmıştır. 2025 yılında sınır kapılarımızda binin üzerinde gümrük ve emniyet personeli sahada görevlendirilmiştir. 2026 yılına yani bu seneye gelindiğinde ise, önceki yıllarda yapılanlara ek olarak bu mücadeleye çağımızın en önemli kolaylaştırıcı unsurlarından yapay zekâ desteği de eklenmiştir. Bugün sınır kapılarımızda yeni nesil plaka okuma sistemleri ve yapay zekâ destekli risk analiz yazılımları devrededir. Biyometrik pasaport okuma cihazlarının sayısı artırılarak işlem hızı 2 katına çıkarılmıştır. Sonuç ortadadır; geçmiş yıllarda dört beş saati bulan bekleme süreleri bu yaz ortalama otuz dokuz dakikaya kadar gerilemiştir. Rakamlar da bu tabloyu doğrulamaktadır. Resmî kaynaklarımızdan gelen verilere göre yalnızca birkaç günlük bir dönemde Kapıkule'den günlük ortalama 47.116 yolcu geçiş yapmış, toplamda 289 bin araç sınırı aşmıştır. Daha geniş bir pencereden bakacak olursak 22 Haziran ile 15 Temmuz arasında yirmi bir günlük dönemde Kapıkule Sınır Kapısı'ndan tek başına 1 milyon 130 bin vatandaşımız ana vatana giriş yapmıştır. Bu da devletimizin sahadaki kapasitesinin artan yoğunlukla orantılı şekilde büyüdüğünün en somut göstergesidir. Geçtiğimiz sezon Trakya'dan tüm sınır kapılarımızdan toplam 4 milyon 894 bin yolcu ve 1 milyon 216 bin araç güvenli giriş-çıkış yapmış, bunun 2,5 milyonu tek başına Kapıkule üzerinden gerçekleşmiştir. Devletimiz bu yıl "sıfır kuyruk" hedefiyle hareket etmektedir. Vatandaşlarımızın diğer sınır kapılarındaki yoğunluğu doğrudan takip edebileceği bir sistem oluşturulmuştur. Anlık takip sistemi sayesinde hangi kapıda yoğunluk olduğunu gören vatandaşlarımız güzergâhlarını buna göre belirleyebilmektedir. Otoyol ve bazı idari ücretlendirmelerin çıkışta tahsil edilmesi gibi yeni kolaylıklarla da ana vatanına dönen vatandaşlarımızın yükü hafifletilmektedir. Bu veriler, sıla yolundaki millet varlığımızın büyüklüğüyle orantılı, ölçülebilir ve yılları aşan bir kamu yatırımıyla cevap verdiğimiz göstermektedir. Bizler konuşmuyoruz sadece, bu alanda çalışan komisyonumuz, yasama, yürütme organlarımızın tamamı sahada çözüm üretiyoruz ve bu komisyon olarak da bu iradenin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekillerimiz, bu çabanın sınırlarımızın sadece bizim tarafımızda sınırlı kalmadığını, uluslararası ortak çözüm noktasında karşılık verildiğini de özellikle vurgulamak isterim. Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan, Bulgaristanlı mevkidaşıyla yaptığı görüşmede Kapıkule'nin hemen kuzeyinde yeni bir sınır kapısı inşa etme yönündeki ortak iradeyi teyit ettiklerini ve bölgesel bağlantısallığı güçlendirecek kara yolu ile demir yolu projelerinin birlikte ele aldıklarını açıklamıştır. Üstelik Bulgaristan tarafı da bu vizyonu paylaşmaktadır. Yambol ile Edirne arasında yeni bir demir yolu hattı ve Lesovo Sınır Kapısı'nın genişletilmesi planlanırken Sırbistan ve Kuzey Makedonya'yla olan sınır kapılarında da benzer genişletme çalışmaları sürdürülmektedir. Görüldüğü üzere sıla yolu meselesi artık yalnızca bizim değil, tüm güzergâh ülkelerinin ortak gündemine taşınmış, kalıcı ve bölgesel bir çözüm arayışına dönüşmüştür.

Sizlerin de malumu olduğu üzere, dünyanın dört bir yanına yayılmış, bizim de hep vurguladığımız 7 milyonu aşkın millet varlığımız ve gönül coğrafyamızdaki kardeşlerimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırlarını aşan en büyük gücüdür. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da her fırsatta önemle vurguladıkları üzere, yurt dışında yaşayan bir insanımız bu vatanın özbeöz evladıdır, sınır ötesindeki canımızdan bir parçadır. Devlet olarak onlara hiçbir kulvarda yalnız bırakmadığımız gibi, bulundukları ülkelerde tüm imkânlarımızla yanlarında olmaya, haklarını korumaya ve hizmeti doğrudan ayaklarına götürmeye kararlılıkla devam ediyoruz. İşte bu vizyon doğrultusunda Dışişleri Bakanlığımız, yurt dışındaki vatandaşlarımızın idari, sosyal ve hukuki süreçlerinde temel dayanağı durumundadır. Dünyanın dört bir yanına yayılmış konsolosluk ağıımız, sunulan geniş hizmet yelpazesiyle bugün vatandaşlarımıza en hızlı, en etkin şekilde kucaklayan sistemlerin başında gelmektedir. Özellikle fiziki sınırları aşarak Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde hayata geçirdiğimiz dijital dönüşümler ve gezici konsolosluk uygulamalarımız hizmet kalitesini vatandaşımızın ayağına kadar ulaştıran çok kıymetli bir devlet refleksidir.

Mevcut dijital hizmetlerimize ve diğer konulara Sayın Genel Müdürümüz değineceği için burada değinmek istemiyorum, aynı şeyleri tekrarlamak istemiyorum. Bu konudaki teknik boyutu da gelecek projeksiyonunu da Genel Müdürlüğümüzden dinleyeceğiz.

Tekrar teşekkür ediyorum Sayın Esin Çakıl'a ve kıymetli heyetine; bizimle her zaman beraber olan, her fırsatta bir telefon uzağımızda olan kıymetli bürokratlarımıza tekrar teşekkür ediyoruz.

Bu vesileyle görüntü alan basın mensuplarımıza teşekkür ediyoruz. Yazılı basınımız her zamanki gibi kalabiliyor.

Eğer sunumunuza başlamadan önce üyelerimizin aktarmak istediği bir husus yoksa gündeme geçmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Şimdi, gündemimizde Sayın Genel Müdürümüzün güncel duruma ilişkin sunumları yer almaktadır.

Şimdi, sunumu için sözü Sayın Esin Çakıl'a bırakıyorum.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, çok kıymetli milletvekillerimiz; Gazi Meclisimizde bize böyle bir fırsatı vermiş olduğunuz için öncelikle sizlere çok çok teşekkür ederiz. Bizler Konsolosluk Hizmetleri ve Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlardan Sorumlu Genel Müdürlük olarak buradayız. Malumunuz, Bakanlığımızda görev dağılımı çerçevesinde vatandaşlarımızla ilgili pek çok konu bizimle fakat bazı hususlarda diğer genel müdürlüklerimiz devrede olabiliyor. Dolayısıyla biz şu anda kendi görev bölgemizdeki konular çerçevesinde sizlere bilgi arz etmeyi öngörüyoruz.

Heyet üyelerimizi tanımak ister misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Bir Genel Müdür Yardımcımız daha bize katılacak fakat Bakan Yardımcımıza çok acil bir arzumuz olduğu için buradan geri dönmek zorunda kaldı. Eğer uygun görürseniz geldiği zaman bize katılacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Çok memnun oluruz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Biz Genel Müdürlük olarak 3 ana birimden oluşuyoruz; 2 Genel Müdür Yardımcılığımız ve 1 de Daire Başkanlığımız var. 2 Genel Müdür Yardımcılığımıza tüm dünyayı 2'ye bölmüş durumdayız ülke bazında, konsolosluk işlemlerini o şekilde ele alıyoruz. Sinan Bey'in başında bulunduğu daire de biraz önce söylediğimiz gibi yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarıyla ilgilenen daire.

Ben kendimi de çok kısacık tanıtayım. Ben de bu göreve bir buçuk ay önce atandım, haziran ayı başından itibaren Genel Müdür Vekili olarak görev yapıyorum. Daha öncesinde Bahreyn'de Büyükelçiydim. Büyükelçi olarak Bahreyn'e gitmeden önce de yine aynı bu birimde on yıl boyunca Daire Başkanlığı ve daha sonrasında Genel Müdür Yardımcılığı yaptım. Dolayısıyla şu anda konulara yeni olmakla birlikte daha önceki yıllarda çok uzun süre bu konularda bir mesaim oldu.

Şimdi çok kısacık sizlere... Yani mümkün mertebe ben aslında sunumu çok geniş tutmamaya çalışıyorum, çok genel hatlarıyla anlatacağım ama istediğiniz yerde beni durdurabilirsiniz, sorularınızı alabiliriz. Gerçi düzeninizi de bozmak istemem ama yani her an beni durdurabilirsiniz.

Biraz önce Sayın Başkanımızın da söylediği gibi, ülkemiz şu anda dünyadaki en geniş diplomatik ağa sahip olan 3'üncü ülke konumunda. Başkonsolosluk sayılarına baktığımızda ise dünyada 1'inci durumdayız. Şu anda 264 tane yurt dışında temsilciliğimiz var. Bunlardan 99 tanesi münhasıran vatandaşlarımızın işleriyle ilgili olan başkonsolosluk konumunda. 137 tane büyükelçiliğimizin ise konsolosluk şubesi mevcut. Tabiatıyla yurt dışında yaşayan 7,5 milyon vatandaşımızın yaklaşık 5,5 milyonunun Avrupa'da olduğu cihetle en fazla başkonsolosluğumuz da sırasıyla Almanya, Fransa, bir de Amerika Birleşik Devletleri'nde.

Şu anda konsolosluk işlemi açısından baktığımızda da -yine diğer ülkelerle kendimizi de kıyaslıyoruz- 83 kalem konsolosluk işlemi yapıyoruz yurt dışında ve bu çerçevede, bu yelpazede hizmet veren başka bir ülke olmadığını da görüyoruz. Tabii ki amacımız daha fazla sayıda işlemi yurt dışında da yapar hâle gelmek. Malumunuz biz diğer kurumlarla çalışıyoruz, diğer kurumların mevzuatını kullanıyoruz doğal olarak. Dolayısıyla bizim için en önemli hususlardan biri de ülkemizde bulunan ve konsolosluk konularıyla ilgili olan diğer tüm kurumlarımızla yakın iş birliği içinde bulunmak. Benim göreve geldiğim son bir buçuk aydır en büyük yaptığım konu, diğer kurumlarımızı bire bir ziyaret edip ortak konularda ne gibi iş birliklerini geliştirebiliriz, bunların üzerinde durmak. Çünkü malumunuz Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, EGM, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Adalet Bakanlığı gibi diğer kurumlarımızla bir işi, ortak çaba sarf ediyoruz ve yurt içinde yapılan işlemleri yurt dışında nasıl daha kolay, vatandaşlarımızı daha az yorarak yaparız, bunlar üzerinde duruyoruz ve biraz önce Başkanımızın da söylediği gibi dijitalleşme bu anlamda da çok önemli, sırası geldiğinde onlardan da bahsedeceğim.

Şimdi, konsolosluk hizmetlerine baktığımızda 2025 yılını ilk önce baz aldık tabii ki ve burada en fazla konsolosluk işlemini hangi temsilciliklerimizin gerçekleştirdiğini gördük. Tabiatıyla Almanya önde gidiyor ve bu sayılar giderek artarak devam ediyor, yıllık 3 milyonun üzerinde işlem yapıyoruz. En fazla yapılan konsolosluk işlemleri alt köşede göreceğiniz üzere noterlik işlemleri, e-pasaport başvuruları, T.C. kimlik kartı başvurusu ve adres beyanı. Bunlar bazen dönemsel olarak tabii farklılıklar da gösterebiliyor. Şimdi, mesela randevulara şöyle bir baktık... Hani bunları da nasıl yapıyoruz? Bunların hepsini aslında randevu bazında yapıyoruz. Bu hem temsilciliğimizin kendisini önden hazırlaması için hem de vatandaşımızın daha az bekleyerek işlemlerini gerçekleştirmesi için aldığımız bir önlem. Ama bu demek değildir ki randevusuz gelen vatandaşımız işlemi yaptıramıyor; tam tersi, kim gelirse gelsin, o gün büyükelçiliğimizden, başkonsolosluğumuzdan kim içeri girerse girsın mutlaka işlemi yapılıyor. Bazen tabii, doğal olarak randevulu gelen vatandaşımızın işlemi daha öncelikli oluyor fakat aralarda da muhakkak randevusuz olarak gelmiş olan vatandaşlarımızın işlemlerini yapıyoruz.

Bir günü seçtik yani herhangi bir günü seçtiğimizde acaba ne şekilde işlem yapılıyor diye baktığımızda, mesela 15 Haziran tarihinde toplam 8.018 işlem yapıldığını gördük. Randevularla ilgili sizlere de yansıyan bazı konular olabilir, randevularda bazen hani çok uzun süreler beklenmesi, randevu alınması için biraz beklenmesi gerekebiliyor, bunun farkındayız ve bununla mücadele ediyoruz. Ne yapıyoruz? Misyon şeflerimiz başta olmak üzere ve biz ilgili daire olarak Bakanlıkta günlük bazda randevuları takip ediyoruz ve randevuların arası açıldığı zaman bunun sebebini araştırıyoruz. Yani bazen işte yıllık izin dönemine denk geldiği zaman, daha az personelle çalışıldığında bunun daha fazla uzadığını görüyoruz. Buna ne gibi önlemler alıyoruz, ya da oradan gireyim. Eğer personelle ilgili bir konuysa, geçici bir dönemse bunda misyon şefi kendi yetkisi çerçevesinde iş bölümünü o gün veya o hafta değiştirebiliyor. Bizim amacımız her memurun her türlü işlemi yapar hâle gelmesi. Dolayısıyla hani sadece noterlik işlemi yapıp da ben pasaport işlemi yapamıyorum demesin diye o yöndeki eğitimlerimizi de devam ettiriyoruz. Onun dışında mesela onu bu yaz başında yaşadık, bazı misyonlarımızda yeterli sayıda personel olmadığını ve işlemlerin giderek arttığını gördüğümüz için bu sefer merkezden geçici görevle o temsilciliklere fazladan personel gönderdik ve onu da özellikle konsolosluk dairelerinde çalışan arkadaşlarımızın arasından seçtik ki ayrı bir eğitim aşaması geçirmeyelim ve onlar giderek belirli sürelerde hâlâ da gitmeye devam ediyorlar, belirli sürede gidip bir müddet kalıp geliyorlar ve oradaki o iş yükünü eritmeyi hedefliyoruz.

Onun dışında bazen bazı işlemlerde mevzuatta bir sadeliğe gidilmesi gerektiğini fark ediyoruz. Mesela, işte noterlik işlemlerinde onu hissettiğimizde bu sefer ilgili kurumlarla bir araya gelip mevzuat sadeleştirilmesi nasıl yapılabilir, bunun üzerinde çaba sarf ediyoruz. Çok daha zor dönemlerden daha iyi dönemlere de geldik ama bu demek değildir ki devam etmeyeceğiz. Biraz önce şeyi söylemiştim, işte "Bazen dönemsel olarak da artabiliyor." diye. Mesela 2020, 2021, 2022 yıllarında pasaport başvurularında çok ciddi bir ivme olmuştu yukarıya doğru bir anda hızlı bir şekilde çünkü biz ilk başladığımızda elektronik pasaport uygulamasına on yıllık vermiştik pasaportları, o dönemde bir yığılma oldu, onunla ilgili olarak da hafta sonları dâhil temsilciliklerimizi açıp o yığılmayı eritme yoluna gitmiştik.

Konsolosluk işlem sayılarımızı burada da hatta göreceksiniz, 2020 yılında hafif yani orası pandemiden dolayı biraz küçük kaldı ama 2021, 2022 ve 2023 yılları işlem sayımız çok yüksek, bunun da sebebi o on yıllık pasaportların değişim süresi o döneme denk geldiği içindi, hatta ben de Genel Müdür Yardımcısı olarak -tüm yurt dışı teşkilatına çektiğim son genelge- hafta sonları da çalışılacak yani daha sonrasında biz bunu bir şekilde telafi edeceğiz ama hafta sonları dâhil büyükelçilikler, başkonsolosluklar açık olacak diye o genelgeyi çekip gitmiştim; pek hani iyi anılıyor muyum o yüzden Bakanlıkta, ondan çok emin değilim.

Sayıları yine baktığımızda biraz önce hani yıllık 3 milyon demiştim. 2026'nın ilk altı ayında 1,5 milyonu gördük, dolayısıyla yılın sonuna kadar yine 3 milyonu 2025'te olduğu gibi göreceğiz ve daha da ötesine geçeceğiz.

Şimdi, bunu özellikle bir liste hâlinde vereyim istedim çünkü biz bütün bu kurumlarla hem mevzuat anlamında hep bir aradayız hem onlardaki bütün değişiklikleri takip ediyoruz. Mesela, Türkiye Noterler Birliği yaptığı tüm genelgeleri kendi noterlikleri dışında bize de gönderiyor çünkü bizim her bir misyonumuz yurt dışında aslında bir noterlik gibi veya işte Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü herhangi bir değişiklik yaptığında eş zamanlı olarak bunu bizimle de paylaşıyor. Kurumlarla çok yakın iş birliği içinde olmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum ve hep bu şekilde hareket ettik çünkü herhangi bir değişiklik yapıldığı zaman sadece yurt içi düşünülüyorsa bazen bunun yurt dışında uygulanması daha zor olabiliyor veya bizim söyleyeceğimiz başka hususlar olabiliyor ama bu anlamda da mesela Daire Başkan Vekilimiz Mevlüt Bey burada, kendisi Bakanlığımızdaki mevzuat konularını konsolosluk anlamında çok çok iyi bilir. Bazen diğer bakanlıklardan hani şunu bile benim duymuşluğum var "Hani bir mevzuat çalışması yapacağız, Mevlüt Bey de bizim yanımıza gelirse hani bizim düşünemediğimiz muhakkak düşünecektir." diye. Dolayısıyla çok yakın bir şekilde biz hem bu mevzuat değişikliklerini çalışıyoruz hem de takibini birlikte yapıyoruz.

Bir de bunun dışında fahri konsolosluklarımız var. Bire bir konsolosluk işlemleriyle aslında alakalı olmamakla birlikte yurt dışında zor durumda bulunan vatandaşlarımıza yardım niteliğinde çok önemli bir rol üstlendikleri için bunu da söylemek istedik çünkü 107 ülkede 218 tane fahri konsolosluğumuz var ve bunları da çeşitli kriterler çerçevesinde artırmaya da çalışıyoruz ve onlara daha fazla görev vermeyi hedefliyoruz. Malumunuz, biz konsolosluk işlemi yaptırmıyoruz fahri konsolosluklara fakat zor durumda kalan vatandaşlarımıza, işte bazen hani hiç istenmeyen şeyler olduğu zaman, bir yerde bir kaza olduğunda, bir vatandaşımızın başına bir iş geldiğinde, öğrencilerimizle ilgilenilmesi gerektiğinde, liman kentlerinde aslında ilk devreye giren fahri konsolosluklarımız olabiliyor çünkü coğrafi uzaklık sebebiyle misyondan biz arkadaşlarımızı oraya sevk edene kadar aynı şehirde eğer bir fahri konsolos varsa o ilk teması yapabiliyor, o açıdan bunun da önemli bir araç olduğunu düşünüyoruz.

Son bir yıl içinde 6 tane daha yeni fahri konsolosluğu hayata geçirdik, önümüzdeki dönemde de yine 21 taneyi hedefliyoruz ama tabii ki hani uygunu 1 aday, kriterlere uymaları, bunlar çok önemli hususlar olduğu için bunları da değerlendireceğiz.

Bir de fahri konsolosluklarımız şu anlamda yeni bir görev de üstlenmiş oldular. Malumunuz, biz de son 7 seçimdir yurt dışında sandık açıyoruz. Son 2023'te yaptığımız seçimlerde vatandaşlarımıza kolaylık olması açısından talep üzerine YSK'nin uygun değerlendirmesiyle misyonumuzun olmadığı bazı yerlerde de açtık sandık fakat buradaki ön koşul diplomatik bir temsilcilik olmasıydı. Dolayısıyla fahri konsolosluğun bulunduğu Aachen, Bremen ve Regensburg'da fahri konsolosluğumuz olduğu için -orada başkonsolosluğumuz mevcut değil malumunuz- oralarda da sandık açabilmiş olduk.

Gezici konsolosluk hizmetlerine çok önem veriyoruz. Buradaki amaç nedir? Bazen, işte, coğrafi uzaklık sebebiyle veya iş yerlerinden izin alamamaları nedeniyle misyonlarımıza gelemeyen vatandaşlarımıza götürbildiğimiz kadar çok hizmeti ayaklarına götürmek. Dolayısıyla burada da yani uzun süredir aslında bunu devam ettiriyoruz. Gelen taleplere bakılıyor. Nerede, en son ne zaman yapmışız? Ne kadar vatandaşımız başvurmuş? Dolayısıyla, bunu da daha da artırma hedefiyle yani hiçbir zaman bunu kısmak değil, daha da fazla nerelerde yapabiliriz mantığıyla yaklaşıyoruz. Dolayısıyla, 2026'nın kalan döneminde de yine gelen talepleri değerlendireceğiz. Yeni yerlerde de açıyoruz, her zaman şey değil, hep gittiğimiz, alıştığımız yerlere gitmiyoruz, onun dışında da yeni yerleri de kapsamaya çalışıyoruz. Dolayısıyla, çoğunlukla bunları hani aynı personelle yaptığımız için... Hani şimdi sayılar biraz düşük gibi gelebilir ancak aynı personeli kullandığımız için yani hem misyonu kapatmamamız lazım hem de bir taraftan da bu hizmeti götürmek lazım. Dolayısıyla hafta sonları yapmaya çalışıyoruz, bazen hafta içinden gidiyoruz ama tabii, bizim için önemli unsurlardan biri personel sayısı. Dolayısıyla hepsine her zaman ne yazık ki yetemeyebiliyoruz.

Şimdi, onun dışında, başlıklar hâlinde de ben bunlara çok kısa kısa değineceğim. Hani biz Genel Müdürlük olarak başka ne yapıyoruz diye baktığımızda, şimdi konsolosluk istişareleri çok önemli bir mekanizma çünkü konsolosluk istişarelerinde ilgili ülkenin konsolosluk işlerinden sorumlu makamlarıyla bir araya gelerek...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Genel Müdürüm, bir şey sorabilir miyim?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Buyurunuz efendim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sunumunuz yaklaşık ne kadar sürecek?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Efendim, toplamda 34 sayfa, daha da hızlanabilirim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yok, yok, bizim şey şöyle: 14.00'te Genel Kurul açılıyor, ondan sonra her an her şey olabiliyor, Başkanlarım ve hepimiz biliyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Öyle mi?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Hani, bize soru sorma imkânı kalır kalmaz yani kafanızda bir şey varsa biz de şey yapalım. Hani, yarım saate biter mi?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Ben hızlanayım efendim, soru-cevap üzerinden gidelim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yok, yanlış anlamayın beni.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Yok, çok haklısınız hani...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Şimdi, hani ayrılanlar olur, soracağı soru olur, onun için dedim ben yani. Müdahale gibi anlamayın, sadece kafamızda şey olsun, siz lütfen bildiğiniz gibi yapın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Tamam, tamam.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Vekilim, siz gelmeden önce de aynı şeyi konuştuk hatta benim de bir ilk önergelerden birinde bir konuşmam var ama dedim ki hani, maksimum böyle herhâlde minimum üç, maksimum dörtte bitiririz gibi geldi bana. Çok mu uzun bir zaman?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - YENİ YOL'da mı konuşacaksınız siz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - İyi Partide.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Ben YENİ YOL'da konuşacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Tamam, aynı şey.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Üç buçuklarda gelir yani bize.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Tamam yani üçe kadar vaktimiz var diye düşünüyorum, üç-üç buçuk gibi bitiririz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Biz ikiye kadar sunumu bitirsek de sonra...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Tamam efendim, ikiye kadar ben bitireyim, boşlukta kalan kısımlar nasıl olsa soru-cevapta halledilir.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Uygunsa tabii.

Hani sizin de aklınızda olsun çünkü burası hareketlenir, ondan sonra sizin de insicamınız kaybolabilir; biri gidiyor, biri geliyor olmaya başlayabilir az sonra.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Estağfurullah. Tamam efendim, o zaman ben hızlanıyorum.

Burada bir tek konsolosluk istişarelerine çok önem vereceğim çünkü bu, bizim vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerde karşılaştıkları sorunları ele aldığımız mekanizmalardan biri. Dolayısıyla buna önem veriyoruz ve mümkün mertebe çok ülkeyle de bunu yapmak istiyoruz. En son Almanya'yla yaptık ve çok geniş çerçevede bunu ele aldık, sonrasında devamında da bütün gelişmelere ilişkin ufak ufak toplantılar yapmaya da devam ediyoruz. O anlamda bu önemli, diğerlerini zaten hani şimdilik geçebiliriz.

Konsolosluk çalıştayı şu anlamda dile getirmek istiyorum. Geçen sene şubat ayında yaptığımız bir toplantıydı, biz Bakanlığımızın ilgili birimleri de sürekli konsolosluk işlemleriyle ilgili, vatandaşımıza sunduğumuz hizmetlerle ilgili bir araya geliyoruz ama ilk kez daha farklı bir formatta ele aldığımız için önemli. Dolayısıyla, 39 genel müdürlüğümüz bir arada bulunarak bu çalışmayı yaptık. Zaten konu bazında mesela biraz önce Başkanımızın bahsettiği işte Batı Trakya'daki gelişme, hani konuğu olarak eğitim olmasıyla birlikte bende değil, Yunanistan Dairemiz takip ediyor ama tabii ki sürekli bir dirsek teması içinde çalışıyoruz ama bu çalıştayda da bütün genel müdürlükler bir araya gelerek çalışmış olduk.

Başkonsoloslar Konferansı'nı çok önemsiyoruz. İlk kez bunu yaptık, malumunuz Büyükelçiler Konferansı'nı yapıyoruz ama ilk kez Başkonsoloslar Konferansı yapıldı ve burada pek çok yani ilgili, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın konularıyla ilgili tüm kurumlarımız da bir araya geldi. 99 başkonsolosumuzu Ankara'da topladık ve kurumlarla bir araya getirdik. Bire bir karşılıklı bütün konular konuşuldu yani askerlik konusundan işte Diyanet konularına kadar, eğitim konularından pasaport başvurularına kadar hem teknik konuları da konuştuk hem de daha felsefi boyutta, daha farklı neler yapabiliriz, o konular da ele alındı. Dolayısıyla yani 11 kurumsal oturum, 6 bölgesel oturum, 9 kurumlar arası oturumda bir araya geldik ve bütün yapılacak işler listesi çıkardık diyeyim. Dolayısıyla bu da önemli bir etkinlikti. Bunu her yıl yapabileceğimizi düşünmüyorum çünkü belki daha bölgelele kayabiliriz ama bu ilk olması açısından çok önemliydi.

Onun dışında da biz zaten yapmaya devam ediyoruz. Mesela, bu yılın başında Bakan Yardımcımızın başkanlığında Almanya'ya gidip Almanya'daki tüm 14 başkonsolosumuzla ve büyükelçimizle bir araya geldik ve ilgili müşavirlerimiz, ataşelerimizle bir araya geldik. Aynı şekilde vatandaşla, derneklerle bir araya geldik. Vatandaşlarımızın karşılaştıkları sorunları daha sistemselsel olarak bir arada karşılıklı oturarak ele aldık, iş insanlarımızla bir araya geldik ve daha sonrasında da bunun aynısını nisan ayında Paris'te yaptık. Dolayısıyla, bunu da yine bölgesel olarak, ülke bazında veya mesela Batı Avrupa diyebiliriz, Kuzey Amerika diyebiliriz, bunları yapmayı da sürdürmeyi düşünüyoruz.

Onun dışında, yine Batı Avrupa Muavin Konsoloslar Toplantısı, bunu zaman zaman yapıyoruz, bu çok önemli bir toplantı. Burada doğrudan işlemleri yapan muavin konsoloslarımızla bir araya geliyoruz. Hem Bakanlığımızdan bir heyet gidiyor hem de ilgili kurumlardan da yetkililerimizi davet ediyoruz. Dolayısıyla, mesela bu en sonuncusuna 28 muavin konsolosumuz geldi; Millî Savunma Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı heyetimizdeydi. Dolayısıyla, orada bir araya gelinerek Almanya, Avusturya, Hollanda, Fransa ve Belçika'daki bütün konuları tartışma imkânımız oldu.

Yine, benzer bir toplantı, bu sefer kurum kültürü ve iletişim becerileri eğitimi verdik. Bunu da niye yaptık? Çünkü ilk tabii ki aslında etkiyi vatandaşımız içeriye girdiği zaman hem binalardan alıyor hem de ilk karşılaştığı memurdan o etkiyi alıyor. Dolayısıyla, birlikte çalıştığımız arkadaşlarımız, hani bizler yine tayinle merkeze gidiyoruz, yurt dışına gidiyoruz, arada bir Bakanlıkta bir araya geliyoruz, tekrar o kurum kültürünü alıyoruz ama yerelde çalıştırdığımız sözleşmeli personelimiz için bu eğitimler çok önemli. Dolayısıyla onları hani zor vatandaşla nasıl konuşulur, işte nasıl onunla empati kurulur, işte kurum kültürü nedir, Dışişleri Bakanlığı ne demektir, bütün bunları ele aldığımız 2 ayrı seansta eğitim düzenledik. Bunlardan tabii böldük çünkü yine hafta sonu yapıyoruz, vatandaşa verilen hizmetin aksamamasını önceliyoruz. Dolayısıyla 2 sefer bunu yaptık, geride kalan diğer vatandaş yoğun yerlerdeki çalışanlarımıza da aynısını devam ettireceğiz.

Şimdi, 2026 yılında devreye aldığımız iki hizmetimizden bahsetmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, ülkemizdeki noterlerde düzenlenmiş olan vekâletname örnekleri artık yurt dışı misyonlarımızdan da alınabiliyor. Bunun tam tersi mümkündü, yurt dışında herhangi bir vekâletname düzenlendiği zaman onun Türkiye'deki herhangi bir noterden örneğini almak mümkündü, şimdi onun tam tersi de oldu. Dolayısıyla bu büyük bir kolaylık.

Bir de 18 yaşına giren vatandaşlarımıza bir doğum günü kartı gönderiliyor başkonsolosumuzun imzasıyla. Onu da hani tekrar bir hatırlatmak yani 18 yaşındasın, artık bulunduğun ülkede etkin bir yerdesin, yaştasın, aynı şekilde de hani "ülkemiz açısından da çok önemlisin"i hatırlatmak adına bir de doğum günü kartı gönderilmesi uygulamamız başladı.

Onun dışında yurt dışı acil durum bildirim formu; bu ne demek? Şimdi, e-devlet üzerinden buna erişim sağlanabiliyor. Şimdi, vatandaşımızın bizimle temas edebilmesi, özellikle zor durumda kaldığında temas edebilmesi bizim için çok önemli. Şimdi, e-devlet üzerinden vatandaş bu formu doldurup, diyelim ki o sırada işte, çantasını çaldırdı veya işte, ne bileyim, doğal bir afet veya bir yangın, hani zor bir durumda veya arabası bozuldu, gecenin bir yarısı kaldı. Şimdi, bunda ne yapabilir? Aslında, bizim konsolosluk çağrı merkezini arayabilir. Konsolosluk çağrı merkezinin numarasını nasıl hatırlayacak? Ülkeye girdiği anda kendisine bir mesaj gitmiş oluyor GSM operatöründen veya doğrudan bizim acil durum hatlarımız var, her misyonumuzun 7/24 açık tuttuğu, gece dâhil baktığı acil durum numaraları var, orayı arayabilir. Onun dışında bir de bunu devreye soktuk çünkü bunda kendi lokasyonunu paylaşıyor, o lokasyon çerçevesinde en yakın misyon nerede, onu görüyor, aynı şekilde bu misyona da gidiyor, konsolosluk çağrı merkezi ve misyon da bundan haberdar oluyor. Bunun örnekleri var, hakikaten acil durumda kalıp işte, dediğim gibi, çantasını çaldırıp bu sayede misyona ulaşabilen vatandaşlarımız var. Dolayısıyla, bunun iyi bir uygulama olduğunu düşünüyoruz, daha da tabii geliştirilebilir. Bu, yeni bir uygulama oldu. Onun dışında, konsolosluk çağrı merkezinin biliyorsunuz, ayrı numarası var ama doğrudan temsilciliğimizle konuşmak isteyen vatandaşımız da olabiliyor. Santralleri yönetmek her zaman çok mümkün olmuyor çünkü santrale koyabileceğimiz personelimiz her zaman yeterli sayıda olamayabiliyor. O yüzden de başka bir kolaylık daha getirdik, beş dakika boyunca eğer temsilcilik telefonu açılmıyorsa -yani bunun da çok fazla olmamasını tabii ki umut ediyoruz- doğrudan konsolosluk çağrı merkezine aktarılıyor. Dolayısıyla, vatandaşımız muhakkak karşısında birini bulmuş oluyor ve derdini anlatabiliyor. Zaten çağrı merkezi çok profesyonel çalışıyor, dolayısıyla, vatandaşımızın derdine derman olacak telefon kendisine geri dönüş yapıp açılabilir. Bir de tabii, bunların dışında şeylerimiz de var, hani, e-mail aracılığıyla bize yine her zaman ulaşabiliyor.

Şimdi, bizim yine önemsedığımız hizmetlerimizden biri tahliyeler, zor durumda kalan vatandaşımız gerektiği takdirde ülkemize hemen gelebilsin diye. Bunun en güzel örneğini pandemide yaşadık, umarız da böyle bir örnek daha yaşamayız ama 142 ülkeden 100 binden fazla vatandaşımızı ülkemize getirdik. Onun dışında da bölgesel olarak sıkıntı yaşanan yerlerdeki vatandaşlarımıza hızlı bir şekilde ulaşip arzu edenleri ülkemize getiriyoruz. Son örneklerini de bu Sumud Filolarında gördük.

Bunun dışında, tabii, biz hizmetleri geliştirirken başka şeyleri geliştirmemiz gerektiğinin de farkındayız. Bunlardan en önemlisi fiziki altyapı. Her zaman her yerde misyon binalarımız istenilen düzeyde olamayabiliyor. Dolayısıyla, bunu düzeltmeye çalışıyoruz. Aynı şekilde, Ankara'daki aslında binamız da yeterli değil, hani, onu da bir taraftan düzeltiyoruz. Dolayısıyla, amaç fiziki şartları en iyiye ulaştırmak ama tabii, bunu belli bir plan program çerçevesinde yapmak durumunda kalıyoruz. Tabii, en güzel örneğimiz aslında New York'taki Türkiye. Umarız bir gün bütün misyonlarımız belli seviyede, belli bir standartta olacaktır.

Bu, biraz önceki aslında örnek olarak Gazze tahliyesinde 1.751 vatandaşımızı getirdik, Sumud Filolarında da sırasıyla 72 ve 103 vatandaşımızı getirdik.

Biraz önce bahsetmiştim konsolosluk çağrı merkezinden, o yüzden bunun üzerinde çok kalmayacağım ama 9 dilde hizmet veriyoruz, buna uluslararası işaret dili dâhil ve burada da birtakım yenilikler üzerinde çalışıyoruz, mesela, dijitalleşmeyi en çok burada devreye sokmaya çalışıyoruz. Şu anda bir "chatbot" çalışmamız var. Tabii, teknik bir konu olduğu için biraz vakit alıyor ama hani, vatandaşa daha hızlı nasıl yetişebiliriz, onun çabası içindeyiz. Contact Center World'ün ödülleri de kazandık. Dolayısıyla, gerçekten uluslararası seviyede hizmet verdiğimizizi düşünüyoruz ama bu tabii ki daha da gelişecek yani yeterli anlamına gelmez, daha da geliştirmek için çabalarımız devam ediyor.

Biraz önce bahsettiğim yani destek masası üzerinden de geliyor. Mesela, 2026'da şu ana kadar 102 bin küsur tane çağrıya yanıt vermişiz yani bu yazılı mesaj; 2025'te de 189 bin küsur yazılı mesaja yanıt verdik. Acil telefon hattı, dediğim gibi, her misyonumuzun var. Nöbet usulü, sırayla her gece o telefona mutlaka bakılıyor.

Bakanlığımızın bir tasdik şubesi var. Burada da ülkemizdeki kurumlardan belge almış olan yabancılar veya kendi vatandaşlarımız yabancı bir ülkede o belgeyi kullanacaksa imza ve mühür tasdikini bizde yaptırıyorlar. Dolayısıyla, buna da mesela 2025 yılında 46 bin küsur başvuru olmuş, bu 157 bin küsur evraka denk gelmiş.

Raporlama faaliyetlerimize önem veriyoruz çünkü kaliteyi takip edebilmek ve kendimizi geliştirmek için her anlamda her seviyede her türlü raporlamanın gerekli olduğuna inanıyoruz ve bunda da yine dijitalleşmeden de yararlanarak sürekli olarak sosyal medyayı takip ediyoruz, vatandaş şikâyetlerimizi takip ediyoruz, randevuları takip ediyoruz ve daha iyiye nasıl gideriz diye bunun üzerinde düşünüyoruz.

Yine, yaptığımız işlerden biri yurt dışı seçimleri. 7 tane seçim yaptık ve burada da hep daha üzerine koyarak nasıl ilerleriz diye ilk yaptığımız seçimlerde katılım oranı yüzde 18,94 iken son seçimlerde yüzde 56,34'e ulaştık. Yine, yaptığımız bir çalışmada hiçbir ülkede bu rakamların olmadığını gördük. Genelde yurt dışındaki vatandaşların kendi ülkelerindeki seçimlere bu kadar ilgi gösterdiği tek örnek olabilir bizim örneğimiz.

Şimdi, ırkçılık, ayrımcılık, İslam karşıtlığı ve yabancı düşmanlığı; bununla da ilgili olarak yine bunu da yakından takip ediyoruz. Bizim kendi içimizde kullandığımız bir sistem var, internet yani kapalı bir devre sistemimiz var, orada yabancı düşmanlığı modülümüz mevcut. Tüm misyonlarımız karşılaştıkları bütün olayları buraya işliyorlar. 2026'ya baktığımızda, işte, yurt dışında bulunan Türk camilerine 23; diğer ülke camilerine 6; Kur'an-ı Kerim'e 5; vatandaşlarımıza 7; mektup, e-posta yoluyla 4 ve diğer kategoride 23 olmak üzere toplam 68 saldırının olduğunu gördük. Bunda ne yapıyoruz? Şimdi, sadece tabii, rakamlara dökmek değil buradaki hedefimiz, ilgili misyon zaten bunu buraya işliyor ama aynı zamanda da vatandaşımıza hem destek veriyor hem konuyu

takip ediyor, bulunulan ülke makamları nezdinde her türlü girişimde bulunuyor, takibini de yapıyor. Benzer çalışmayı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız da yapıyor, Diyanet İşleri Başkanlığı da takip ediyor. Dolayısıyla, biz zaten bütün bunları da ortak bir havuzda buluşturmak adına bir çalışma da yapıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Sayın Genel Müdürüm, burada Birleşmiş Milletlerde Türkiye'nin öncülüğünde çıkan bir karar var. Belki onunla ilgili de bir bilgi vermek istersiniz. Bir de biraz daha sanırım yoğun çalışacağız artık bu süreçle alakalı.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Tabii çünkü biz bunları daha farklı ortamlarda da daha uluslararası örgütler nezdinde de veya daha büyük anlamda da dile getirmeyi aslında hedefliyoruz ve bu çerçevede de çalışıyoruz. Şimdi, onlarla ilgili olarak da en sonuncusundan başlayayım aslında. 15 Mart 2024 tarihinde BM Genel Kuruluna sunmuş olduğumuz İslam karşıtlığıyla mücadele konulu (78/264) sayılı Karar Tasarısı BM Genel Kurulunda kabul edildi ve BMGK kararı uyarınca Medeniyetler İttifakı Yüksek Temsilcisi Moratinos 7 Mayıs 2025 tarihinde BM İslamofobi ile Mücadele Özel Elçisi olarak göreve başladı. Onun dışında da yine BM nezdinde her konuyu takip ediyoruz ve onunla ilgili olarak da aslında burada çok uzunca liste var ama en önemlisi ve en sonuncusu olduğu için ben bir tek mart ayındakini dile getirdim.

Onun dışında, vatandaşlarımıza verdiğimiz din hizmetleri çerçevesinde, malumunuzdur, BAOKK kararları çerçevesinde din görevlilerini yurt dışında görevlendiriyoruz. Bunda tabii bazı ülkelerde sıkıntılarla karşılaşılıyor. Ne gibi bu sıkıntılar? Ülkemizden din görevlisi atanması uygulamasına son verilmesi talep ediliyor, sayıların daha da azaltılması isteniyor, din görevlilerinin bulunan ülkede yetiştirilmesi yönünde talep var. Dolayısıyla DİTİB yapılanmasının hukuki statü tartışmaları olabiliyor. Diyanet İşleri Başkanlığımızla birlikte bunların da takipçisiyiz ve mümkün olduğunca kendi vatandaşımıza uygun şekilde bu hizmetleri vermeye çaba gösteriyoruz. Ama ilgili ülkelerle de bilistişare bir şekilde bunları götürüyoruz.

Yine aynı şekilde, Türkçe ana dili ve Türk kültürü dersleri bizim için çok kıymetli. Yine bu BAOKK kararları çerçevesinde yurt dışında 1.500 öğretmen, 160 okutman görevlendirdik. En büyük çabamız aslında Türkçenin özellikle ilk ve ortaöğretim seviyesinde not ortalamasını etkileyecek şekilde müfredata dâhil edilmesi. Yine öğretmen sayımızın çok yeterli olduğunu savunmuyoruz. Mümkün mertebe vatandaşlarımıza açılacak olan bu Türkçe derslerine kayıt yaptırmaları yönünde yönlendirmede de bulunuyoruz çünkü herhangi bir okulda Türkçe dersinin, Türk kültürü derslerinin açılabilmesi için sınıfların belli sayıda olması isteniyor, her okulda açılmayabiliyor. Dolayısıyla kendi vatandaşımızı da bilinçlendirme yolunda bu süreçte devam ediyoruz.

Onun dışında, yurt dışında yine aile hukuk danışmanlarımız var. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kendi görevlendirdiği müşavirlerimiz var. Bir de 14 ülkede toplam 38 tane hukuku danışmanımız var ve geçen sene 23 bin küsur vatandaşımıza bu çerçevede hukuk danışmanlığı hizmeti verildi.

Bir de Türk şehitlikleri yine bizim görev alanımızda. Bunda da şu an itibarıyla 46 ülkede 152 şehitliğimiz var. Bunun daha da artırılması için yani eğer herhangi bir ülkede bir şehitlik yapılma ihtimali varsa veya mevcut olanın daha da ileriye götürülmesi söz konusu ise elimizden geleni yapıyoruz, misyonlarımızla birlikte bunun da peşindeyiz.

Şimdi, önümüzdeki dönemde tabii hedefimiz nedir? Daha da hizmet kalitesini artırmak, işlem sürelerini azaltmak, biraz önce söylediğim gibi, fiziki altyapıyı güçlendirmek, personel sayımızı arttırmak. Bunları yapmak üzere aslında yola çıkmış durumdayız. Her zaman personel sayısını arttırmak yeterli olmayabiliyor, o yüzden dijitalleşmeden nasıl yararlanabiliriz diye bakıyoruz. E-devlet üzerinden çevrim içi hizmetleri nasıl daha fazla çeşitlendirebiliriz diye ilgili kurumlarımızla birlikte buna çalışıyoruz. Şu anda yurt dışında hem sanal POS'u hem de fiziki POS'u kullanıyoruz, bunun sayısını arttırmak için çaba gösteriyoruz. E-tebligat önemli olacak. Tek bir işlem kalemi gibi gözükmeyle birlikte tebligat konusu yurt dışındaki en sıkıntılı konularımızdan biri. Dolayısıyla şu anda e-tebligat adresi vatandaşlarımız almaya başladılar ve tebligat uygulaması başlamış olmakla birlikte Adalet Bakanlığımızla birlikte bizim de katkı verdiğimiz bir süreç var. Eğer belli bir yaştan itibaren yani e-tebligatı uygulayabilecek nitelikteki genç bir yaştan itibaren vatandaşlarımız arasında bunu yaygınlaştırabilirsek, bunun hukuki altyapısını hazırlayabilirsek ve zorunlu hâle getirirsek -şu anda e-tebligatı almak isteyen bunu alıyor ama daha zorunlu hâle getirirsek- orada da bir rahatlatma olabileceğini düşünüyoruz.

Yine personel dairemiz de aynı şekilde hem hizmet içi eğitim programlarını artırarak hem yeni memurlar olarak hem de Bakanlığımıza almış olduğumuz kariyer memurlarından, konsolosluk ve ihtisas memurlarının hem sayısını arttırmak hem de eğitimlerini arttırmak kaydıyla daha fazla devreye sokarsak kalitemizin zaman içinde daha da artacağına inanıyoruz.

Onun dışında da yine din hizmetleri ve Türk dili ve Türk kültürü eğitimini daha yaygın bir şekilde vermek için çaba gösteriyoruz. Dolayısıyla bu hukuk danışmanlığı ve aile ve sosyal danışmanlık hizmetlerinin artırılmasını hedefliyoruz. Onun dışında da yine tabii ki hem ırkçılık, yabancı düşmanlığı, İslam karşıtlığı gibi biraz önce bahsetmiş olduğum diğer kurumlarla birlikte ulusal ortak veri tabanının oluşturulması ve o süreçlerde aramızdaki iş birliğinin... Zaten şu anda çok iyi bir şekilde bir iş birliğimiz var ama daha da onu kurumsal hâle getirirsek daha fazla sonuç alacağımıza inanıyoruz.

Çok teşekkür ediyorum. Bazı yerleri biraz hızlı geçtim ama eğer soru olursa memnuniyetle elimizden geldiğince tüm ekip olarak cevaplamaya hazırız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Sayın Genel Müdürüm, çok teşekkür ederiz.

Şu açıdan önemli: Biz bu sunumu iki sene önce sanırım komisyonumuz ilk başladığında tekrar almıştık. O yüzden temel düzeydeki teknik bilgilere hâkimiz fakat soru-cevap kısmı bizim için daha önemli hâle geliyor çünkü yeni güncelle ilişkin soru-cevap yapıyoruz. O yüzden hem teşekkür ediyoruz hem de uygun bulursanız sonrasında cevap verin ama üyelerimizden önce kısa bir şey söylemek istiyorum: Mesela Aile Bakanlığının desteği -işte Aile Bakanlığı ve bir Bakanlık için daha söylediğiniz- bu ataşelikler noktasında Dışişleri Bakanlığımızın diğer bakanlıklarla ortak verdiği bir karar, evet, diğer bakanlıklarımızın, hatta Maliye Bakanlığının bütçesiyle alakalı aslında konu fakat bizim Komisyon olarak özellikle Aile Bakanlığının ataşeliklerinin artırılması hususunda yapmamız gerekenleri beraber yapmayı, beraber ne yapabilirizi ve beraber yapmayı da istiyoruz çünkü -dediğim gibi- bazı ataşelikler özellikle bütçeden çok daha önemli hâle geldi, özellikle Avrupa için söylüyorum, bunu da vurgulamak isterim. Biz bakanlıklarımızla

görüştürüyor, Maliye Bakanımızla da görüşürüz bu hususta ama siz de bizi doğru yönlendirip doğru noktalara temas etmemizi sağlarsanız seviniriz.

Teşekkürler.

Sorusu olan şu anda bir tek Oğuz Vekilimiz var.

Buyurun.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Evet, Değerli Başkanım, değerli heyet, değerli milletvekillerim; hoş geldiniz.

Başkanımın da ifade ettiği gibi aslında iki sene önce benzer bir sunumu benzer bir çerçevede almıştık. Dolayısıyla iki sene içerisinde iyileşmelerle ilgili, almış olduğumuz yolla ilgili, özellikle fiziki yapının fiilen iyileştirilmesiyle ilgili bize işte "Şu konsolosluğumuzun yeri değişti, işte, sıkıntılı olan Hamburg yeni yerine kavuştu." gibi somut ilerlemeler varsa onları da öğrenmek isteriz. Yani iki toplantı arası özellikle... Yani burası Parlamento, yapabileceklerimiz, destek verebileceklerimiz, bizden destek verildiği takdirde daha hızlı yol alabileceğimiz hususlar babından soruyorum. İki toplantı arası ilerlemelerle ilgili doğrusu bir merakım var. Fiziki yapıların iyileştirilmesi, konsolosluk sayımızın artırılmasıyla ilgili. Örneğin hizmetlerin benzeşmesini iki sene önce de konuşmuştuk Bregenz'te işte oda oda hizmet sunulurken bir başkonsoloslukta, yani insanların mahremiyeti korunurken özel meselelerini arz etme imkânları varken Münster'de "desk" sistemiyle çalışmalar söz konusuydu iki sene önce. Bu manada işte iyi örneklerden hareketle iyileştirmeler oldu mu, olacak mı; bizim yapabileceğimiz destekler var mı? Bunları sormak isterim.

Başkanım, son toplantımızda yapmış olduğumuz, Diyanet İşleri Başkanlığıyla yapmış olduğumuz toplantının tutanakları açık olduğu için yurt dışında tartışmalara sebebiyet verdi, özellikle Türkiye'nin diaspora siyasetinin boyutlarıyla ilgili Almanya'da şikâyet babından makaleler yayınlandı. Dolayısıyla çalışmalarımızın dikkatle takip edildiğini, bizim de zaten takip edildiğini bildiğimiz için yani neticede çok dikkatle bir çalışma yürüttüğümüzün altını çizmek istiyorum. Dolayısıyla, İslam düşmanlığıyla mücadele babından yapmış olduğunuz işte müdahale şeklimiz, konsoloslukların işin içine girmesi meselesine somut bir soru sormak istiyorum müsaadenizle. 20 Şubat 2026'da, Hannover DİTİB Merkez Camimize bir polis baskını yapılmıştı ihbar üzerine. İşte, silahlı bir adamın camide bulunması iddiasıyla, görüntüsü çok kötü, Batı Şeria'daki gibi, işte, insanların duvarlara dizilip üst aramasının yapıldığı bir sıkıntı yaşadık maalesef yani ve ramazanın 1'inci gününde yaşadık. Dolayısıyla, sonrasıyla ilgili böyle bir şey oldu, DİTİB Merkez Camisi'ne yapıldı yani bir manada bizim devlet olarak bilfiil müdahale etmemiz gereken bir süreç oldu. Şimdi, mekanizma orada nasıl çalıştı, onu merak ediyorum, hani kim devreye girdi, ne şekilde bu telafi edildi, edildi mi? Ben şunu biliyorum: Cemaat aynı gün polisi iftara davet etti yani biz netice itibarıyla yine misafirperverliğimizi gösterdik ama olayın yani çok sevimli bir tarafı olmadı, hiçbir boyutuyla olmadı. Dolayısıyla, sadece İslam düşmanlığını zikrettiğiniz için önemli bir çalışma alanı olarak bunu örnek alarak yani mekanizmanın nasıl devreye girdiğini doğrusu merak ediyorum.

Yine, geçen yapmış olduğumuz sunumda, bizim özellikle Almanya'da Haziran 2024'ten sonra mümkün olan çifte vatandaşlıkla ilgili bakanlıklarımızın, genel müdürlüklerimizin, İçişleri Bakanlığımızın çok ciddi, hummalı bir hazırlığı oldu. Özellikle bilişim manasında, işte, gelecek olan muhtemel yoğunluk, yeniden müracaat, mavi kartlıların tekrar Türk vatandaşlığına geçme süreciyle ilgili ciddi bir hazırlığımız oldu ama bildiğim kadarıyla 600 bin potansiyel mavi kartlı hesabımıza esas alınmışken benim bildiğim 50 binin altında bir rakam ancak tekrar vatandaşlığa müracaat etti. Dolayısıyla, biz, buradaki heyet üyelerimizle birlikte bunun sebeplerine inmemiz gerektiğini, bu sebepler ne ise vatandaşlığa niye geri dönüş olmuyor meselesi üstünde kafa yormamız gerektiğini o zaman da söylemiştik ve o zaman izah edildiğinde işte askerlik meselesinin önemli bir etken olduğunun, dolayısıyla bu manada insanlarımızın bir çözüm beklediğinin de burada ifade edildiğini hatırlıyorum. Tabii, tek sebep bu değildi yani başka sebepler de söz konusuydu ama başlıca sebeplerden askerlik meselesi yani askerliğin bedeli, askerliğin yapılış şekli problem olarak zikredildiğini o dönemden hatırlıyorum. Bu dönemde değerlendirmeniz, vatandaşlığa geçiş süreci, sayılar, ivmesiyle ilgili bilgi verirsiniz sevinirim ve son olarak da çok fazla uzatmama adına, Aile On Yılı yaşıyoruz, 18 yaşına girmiş olan çocuklarla ilgili güzel bir jest yapıyorsunuz. "Çocuk" diyoruz hâlen, şimdi yetişkin oluyorlar, "çocuk" yanlış bir ifade oldu. Benim en büyük kızım bu ara 36 yaşında, ona da hâlen çocuk dediğim için herhâlde böyle bir alışkanlık ama 18 yaşına giren insanlarımızla ilgili böyle bir güzel jestiniz var. Doğan çocuklarla ilgili böyle bir jestimiz var mı? Yani "Hoş geldin minik." türünden böyle bir mektubun gitmesinin önemli olduğunu düşünüyorum, ufak bir hediye paketi ile birlikte böyle bir jestin yapılmasının çok yapıcı ve vatandaşlık bağının da sağlanması noktasında güzel bir fırsat olabileceğini ben düşünüyorum. Yani sadece 18 yaşında işte "Bu yaşa geldiniz, artık bundan sonra çok önemli bir hayat bölümü başladı." güzel bir hatırlatma ama doğması da güzel bir şey. "Aramıza hoş geldin." demeyi de burada hatırlatmak istiyorum.

Son olarak, Başkanım haklı olarak ataşeliklerin, müşavirliklerin önemine vurgu yaptı ama aynı şekilde, özellikle dinî yapımız olan DİTİB'le ilgili Diyanet İşleri Başkanlığının işte müşavirlik vasıtasıyla organize etmiş olduğu şekil itibarıyla muhatap ülkelerimizin vize verme hususunda zorluk çıkardığını, imamlarımızın çalıştırılması meselesinde aslında yapıcı güçlerine rağmen yani din anlayışımızın orada sağlamış olduğu sulha rağmen zorluklar yaşadığımızı -Avusturya, Fransa, Belçika, şimdi Almanya- gitgide zayıflayan bir bağ olarak mı değerlendirmemiz gerekiyor yoksa iş birliği çerçevesinde hâlen yakın takibimizde olan bir olgu mu? Netice itibarıyla, eyalet birliklerinin sorumluluğu üstlenmesi, müşavirliklerin devre dışı bırakılması ya da yeni görevlendirmelerde, ister Millî Eğitimde ister aile müşavirliklerinde muhatap ülkelerin isteksiz davranmalarını aşma noktasına biz parlamenter diplomasi itibarıyla hangi katkıları sunabiliriz? Bu meselelerin aşılması noktasında, özellikle bakıcı aile meselesi, özellikle işte...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Koruyucu aile.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Pardon, özür diliyorum.

Koruyucu aile meselesinde işte iş birliğinin geliştirilmesi, bu manada işte devletlerle iş birliğinin geliştirilmesi noktasında yani dışarıdan müdahaleden ziyade bir iş birliği arayan ülkenin muhatap ülkelerde benimsenmesine bizim katkımız ne olabilir, ne şekilde bir ilerleme sağlayabiliriz diye merak etmiştim.

Teşekkür ediyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Başkanım, devam edeyim mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Lütfen buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Şimdi, öncelikle, isterseniz Almanya çifte vatandaşlık yasasıyla ilgili kısa, birkaç slaytlık bir çalışmamız oldu, onu da size bir arz edelim.

Şimdi, burada çok haklısınız efendim yani Almanya'da bu çifte vatandaşlık yasası çıktıktan sonra biz durumu yakından takip ediyoruz, misyonlarımız bire bir bu konuyu takip ediyorlar ve şu anda, biraz önce sizin zikrettiğiniz gibi mavi kartlı sayısı 568.524 bizim kayıtlarımıza göre ve durum nedir ona baktığımızda, şimdi, tabii, yasa 27 Haziran 2024'te yürürlüğe girdi, o tarihten 30 Hazirana kadar rakamları aldık. Bunlardan 35.913 tane dış temsilciliklerimize başvuru olmuş ama tabii gelip vatandaşlarımız yurt içinde de başvurabiliyorlar. Dolayısıyla, toplamda 38.169 başvuru alınmış, işlemleri tamamlanan da 38.127 kişi var. Şimdi, bu başvuru sayısı aslında yeniden Türk vatandaşlığını kazanan sayısı yakın fakat oradaki hususlardan biri başvuru aile adına da olabiliyor. Dolayısıyla hani 38.169 başvuru ama o hani daha fazla insanı içerebiliyor ve evet, doğru, bu çok yüksek bir rakam değil. Şimdi, biz bunu tek tek misyonlarımıza da sorduk, Almanya'daki bütün misyonlarımız da bize tek tek bu rakamları verdiler. Dolayısıyla, bu istediğimiz sayılar mı? Hayır, değil.

Şimdi, buna cinsiyete göre baktık çünkü hep söylediğimiz gibi, hani askerlik gerçekten bir etken mi değil mi, onu anlamaya çalıştık ve hakikaten de cinsiyete göre başvuruda baktığımızda kadınların daha fazla olduğunu gördük, erkeklerinki de ama çok da düşük müdür, hani o da bir tartışılabilir. Onun dışında, yine bir sonrakinde, evet, yaş aralığına baktık. Genelde yani başvuruların yarısından fazlasının 42-64 yaş arasında olduğunu gördük. Tabii, biz bunu nasıl okuyabiliriz, nasıl değerlendirebiliriz, bu da oldukça önemli tabii ki. Şimdi, bununla ilgili olarak bunu misyonlarımız tabii soruyorlar yani vatandaşlarımızla bir araya geldikleri zaman soruyorlar. Aslında, burada en önemli iki unsurun şu olduğunu anladık: Birincisi, yasaya yönelik bir tereddütleri var yani Alman makamlarına çok güvenemiyorlar, tümüyle Alman vatandaşı olduğu zaman, hani bir Türk kökenli olmakla birlikte bir sıkıntı yaşamayacağını veya daha az sıkıntı yaşayacağını düşünüyor ama beraberinde Türk vatandaşlığı da olduğu zaman Alman makamlarına güvenmiyor. Yani daha sonrasında yeni bir yasa değişikliği olursa veya başka türlü bir sıkıntı yaşarsa zaten Türk vatandaşlığı olduğu için bir şekilde Alman vatandaşlığından çıkartılır mı diye bir endişesi var.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Oraya bir ilave yapalım. Almanya anayasasına göre, vatandaşını vatandaşlığından çıkarmıyor eğer devletsiz kalmayacaksa. Türklerin buradaki endişesi...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Evet, haymatlos olmayacağı için, vatansız kalmayacağı için "Acaba bir sebeple çıkar mıyım?" diyor. Bir de ayrımcılığa uğrayacağını da düşünüyor yani her ne kadar Türk kökenli olduğu bilinse de sadece Alman vatandaşı olduğu zaman o vatandaşlığıyla hem okulda hem iş hayatında daha eşit olacağını düşünüyor ama beraberinde Türk vatandaşlığı olduğu zaman o ayrımcılığa daha fazla uğrayacağını düşünüyor.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Bu münferit geri dönüşler mi yoksa bir araştırma mı yaptınız bu konuda?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Aslında, misyonlarımızın bire bir temasları veya bizim işte biraz önce bahsettiğim mesela Berlin'e gittiğimizdeki sohbetlerimiz. Hani bir araştırma açıkçası yapmadık yani o anlamda bilimsel bir araştırma yapmadık fakat derneklerle konuştuğumuzda, münferiden vatandaşlarımızla konuştuğumuzda, hani bunlar. Bunların da ne kadar doğru olduğu tartışılır yani hani öyle bir istatistik de yok elimizde, hani "Türk vatandaşlığı olduğu için Alman vatandaşlığından çıkarılan son on yılda şu kadar insan var." gibi bir istatistik de yok elimizde ama o endişeyi yaşıyorlar. Artı, mavi kartı yeterli görüyorlar, diyorlar ki: "Yani mavi kartla ben aslında hani yapabileceğim pek çok şeyi yapıyorum. Ülkeme geldiğim zaman ben aslında bir Türk vatandaşına neredeyse eşit muamele görüyorum." Dolayısıyla, hani Alman vatandaşlığını bırakıp veya beraberinde ama bir şekilde Alman vatandaşlığını tehlikeye atıp hani "Ben tekrar Türk vatandaşlığına geri dönmeli miyim?" Onu tartışıyor. Zaten, hani, malumunuz, Almanya'da aşırı sağın yükselmesi o endişeleri daha da aslında hızlandırıyor. Şimdi, onunla ilgili olarak aslında şeyi de araştırdık yani misyonlarımızdan onu da istedik, Alman hükûmetinin bu son yasa hakkındaki tutumu, yasanın iptal edilebileceğine dair basına yansıyan haberler, hani, bunlar doğru mudur, ne kadar gerçekçidir, olur mu diye. Ama ortaya şu çıkıyor: Şimdi, 3 Mart 2026 tarihinde AfD'nin Almanya Federal Meclisi nezdinde yeni vatandaşlık yasasının kaldırılması hususunda yapmış olduğu iptal başvurusu 439 milletvekilinin oyuyla reddediliyor ama şimdi, hani AfD başa geçerse diye bir endişe var veya işte, koalisyon üyesi olursa ve hani bu iptal başvurusunu bir kere yaptı, bunu gerçekten ağırlığıyla gerçekleştirirse diye. Dolayısıyla bunlar tabii ki vatandaşlarımızda bir endişe yaratıyor. AfD başta olmak üzere bazı siyasal çevrelerin çifte vatandaşlığın entegrasyonu zorlaştırdığını iddia ettiği, çifte vatandaşlık uygulamasının kaldırılmasının gerektiğine ilişkin söylemlere yer verdiği görülüyor ve bu söylemler yerel basında yer buluyor. Ama "Mevcut durumda nasıldır Almanya'daki ortam?" diye sorduk, onda da dendi ki: "Yakın zamanda çifte vatandaşlık uygulamasının kaldırılması gibi bir şey söz konusu değil ve SPD'nin yasaya desteği sürecek." Yani misyonlarımızın gördüğü de bu yönde ama işte, tabii, vatandaşımız endişe ediyor yani bir gün gelir ve gerçekten bunlar önüne bir engel olarak çıkarsa diye. Zorunlu askerlik hizmeti bunda bir etken midir? Evet, bu da bir etken, zaten rakamlarda da onu görmüş olduk. Dolayısıyla, bizim hani çalışmamız bu yönde.

Bir de şu da önemli bir rakam: Son döneme baktığımızda da aylık olarak alınan başvuru sayısı ortalama 547. Hani şey her zaman için doğrudur, biraz bakıp, görüp zamanla almak. Yani bunu şu açıdan söylüyorum: Böyle bir yasa geldi, onun üzerine hızlı bir şekilde vatandaşlık alındı, bundan sonra hani vatandaşlarımız bu süreci devam ettirmezler mi? Onu pek öyle okumuyoruz yani sayılar düşük olmakla birlikte bunun devam edeceğini değerlendiriyoruz hatta belki de zamanla herhangi bir sıkıntı yaşanmadığını gördükçe sayı da artabilir. Yani çifte vatandaşlık yasasıyla ilgili olarak değerlendirmemiz bu şekilde efendim.

Şimdi, binalarla ilgili olarak şöyle söyleyebilirim: Evet, geliştirmek yönünde çabalarımız var. Her zaman binamızı değiştirmek gibi bir imkânımız olamayabiliyor çünkü bunların bir kısmı devlet malı oluyor. Devlet malı olduğu zaman onu elimizden

çıkartmamız... Mesela, Frankfurt örneğini bilirsiniz, eski bina ne yazık ki değerlendirilemiyor, kadük bir şekilde duruyor. Yeni geçtiğimiz bina, artık o da aslında eskidi ve o da ihtiyaca yeterli değil ama hani öbürünü değerlendirme imkânımız olmadı. Onun dışında...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Stuttgart aynı.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Tabii, aynı, doğru, Stuttgart aynı.

Onun dışında, işte, Londra mesela çok önemli bir örnek. Yani Londra'daki başkonsolosluk binası yıllardır çok sıkıntılı. Şimdi, onunla ilgili yeni bir değerlendirme olabilecek, onu taşımaya çalışıyoruz.

Bir de bir taraftan tabii büyükelçilik binalarımız da var, sadece başkonsolosluklar olmadığı için ve uzun bir müddet Türk Evi daha ön planda olduğu için, şu anda da Bakanlığımızın ana binası. Biz, şu anda, 10 farklı binada çalışıyoruz. Dolayısıyla, şu an için, önemsenmek demeyeyim de hani biraz daha ön planda tutulan aslında merkez yerleşkemizin değiştirilmesi. Dolayısıyla, diğerlerine yönelik olarak da iyileştirmeler yapıyoruz, içinde tadilat yapıyoruz, bazen tadilat yapmamız mümkün olmuyor, ev sahibi izin vermiyor ama hep o çabaları öncelediğimiz için hani size şu anda tam... Bir de bilmiyorum açıkçası, bu bambaşka bir birimizin konusu ama bunu da onlarla tekrar paylaşacağım. Hani şeyi söyleyebilmeyi çok isterdim, son bir yılda, iki yılda işte ne bileyim şu kadar sayıda binayı değiştirdik ama bu her zaman çok mümkün olamayabiliyor. Bazen içinde tadilat yapma yoluna gidebiliyoruz ama şey konusunda çok haklısınız, belli bir standardın olması lazım ve açık ofisten ziyade daha hani özelliğe, gizliliğe hizmet edecek nitelikte farklı küçük birimlerde görülebilmesi vatandaşımızla tabii ki çok daha kıymetli.

Onun dışında, yenidoğanlarla ilgili aslında daha öncesinde biz böyle bir çalışma yapmıştık. Orada şöyle bir sıkıntı oluyor efendim: Şimdi, 18 yaşına gelmiş olan bir vatandaşımız on sekiz yıl boyunca bir şekilde bizim kayıtlarımıza girmiş oluyor fakat her zaman biz yenidoğan bebekten haberdar olamayabiliyoruz yani vatandaşlık olmayabiliyor, nüfusa tescili, doğum tescili...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Doğum tescilinden sonra demek istedim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Evet, yani onu düşünebiliriz, tekrar değerlendirebiliriz, biz onu şey yapalım yani çalışacağımız konulardan biri yapalım; dediğiniz gibi, çok da hoş bir jest olur.

Onun dışında, atladığım bir şey olmasın diye... Evet, şimdi, diğer ataşelerimiz, diğer kurumlarımızın ataşeleri... Öncelikle şunu söyleyeyim: Biz, Dışişleri Bakanlığı olarak, hakikaten hani tüm müşavirlerimizin, ataşelerimizin kadrolarının dolu olmasını çok önemsiyoruz çünkü bunların hepsi uzmanlık alanı gerektiren konular. Biz, yıllar içinde artık öğrendik. Ben de mesela zamanında Lahey'de görev yaparken eğitim müşavirliğini ben tedvir etmişim, daha sonrasında KKTC'de eğitim müşavirliğini tümüyle ben yapmışım. Dolayısıyla, bunlar çok zor konular yani o alanı tam detayıyla bilmediğiniz zaman... Hani biz bir şekilde o açığı kapatmaya çalışıyoruz, vatandaşın hizmetini aksatmıyoruz ama hani konuyu gerçekten bilen kişi kadar bizim onu yapmamız mümkün değil. Dolayısıyla bunu tüm kurumlarla da zaten temaslarımızda her zaman dile getiriyoruz. Şu önemli olabiliyor: Biraz önce vize konusunu zikrettiniz. Bazen atamalar daha geç tarihlerde olabiliyor ve doğru, vize konusu önümüzde bir sıkıntı olabiliyor çünkü ilgili ülke bazen -bazen değil- yani bizim vatandaşımızla bu kadar yakın temasta olmamızdan hoşlanamayabiliyor. Dolayısıyla, bu vize konusu önümüze bir sıkıntı olarak gelebiliyor ama biz bunu her temasımızda mutlaka önceliyoruz. İşte, biraz önce bahsetmiş de olduğum Almanya konsolosluk istişarelerindeki en önemli gündem maddelerinden biriydi, eksik olan ve adı belirlenmiş olan, ismi konulmuş olan, ataması yapılmış olan müşavirlerimizin gidip görev yerlerine başlayabilmeleri için. Dolayısıyla, bunu hep takip ediyoruz, daha da takip edeceğiz. Dolayısıyla, Maliye Bakanlığı, orada sıfırdan aslında tahsis edildiği zaman hani biraz daha işin bütçe kısmı konuşulabiliyor ama bazı yerlerde de mevcut kadro olmasına rağmen hani henüz dolu değil. Bunlarla karşılaşabiliyoruz.

Onun dışında, DİTİB Merkez Camisi'nde, oradan örnekle yani herhangi bir misyonumuzun görev bölgesinde bir olay olduğu zaman ne yapıyoruz? Bunu haber aldığımız andan itibaren... Zaten artık bu dönemde yani duymamak mümkün değil. Biz, zaten -biraz önce de raporlama bölümünde söylemişim- sosyal medyayı çok sıkı bir şekilde takip ediyoruz, sadece kendi birimiz olarak değil, Bakanlığımızın bununla ilgili olan birimleri var. Dolayısıyla kendi aramızda çok hızlı bir şekilde onun haberleşmesi yaşanıyor ve biz herhangi bir yerden herhangi bir duyum geldiğinde, herhangi bir olay yaşandığında -bu bizim herhangi bir kültürel varlığımıza bir saldırı olabilir, bir camimize saldırı olabilir, bir vatandaşımızın başına gelen bir olay olabilir- bunu duyduğumuz andan itibaren zaten misyon şefimizle bire bir temasa geçiyoruz "Böyle bir olay var, haberiniz oldu mu, neredesiniz?" diye. Zaten yüzde 90 ya büyükelçimiz, başkonsolosumuz "Ben şimdi yoldayım." veya işte "Arkadaşları gönderdim." diyor. Dünkü örnek, işte Şarm el-Şeyh yolunda meydana gelen trafik kazasının daha saniyesinde büyükelçi beni aradı "Böyle bir haber var. Kısa süre içinde basından duyarsınız, haberiniz olsun, arkadaşlarım gitti, ben de yoldayım." dedi. Dolayısıyla, misyon şefimiz ya doğrudan kendisi veya görevlendirdiği birisi olay nerede olduysa bizzat oraya gidiyor. Onun dışında, arkasından zaten onun takibini ilgili ülke makamları nezdinde hem orada yapıyoruz hem burada yapıyoruz. Olayın büyüklüğüne göre, olayın ciddiyetine göre, olayın durumuna göre düzeyi ayarlıyoruz. Mesela bu örnekte şimdi tepkimiz ne oldu? Hannover Başkonsolosumuz resmen gitti, girişim yaptı, baskını eleştirdi ve izahat istedi. Hannover polisi soruşturmayı başlattı ve devamını da takip ediyoruz. Yani bundan sonraki bütün temaslarımızda o olayları biz liste hâlinde zaten karşı tarafa soruyoruz: Şu olay oldu, bu olay oldu, ne yaptınız gibi -işte, Alman konsolosluk istişarelerinde mesela- tek tek her olayı sorup onun takibini sürdürüyoruz.

Umarım atladığım bir konu olmadı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Ben çok kısa arada bir şey soracağım.

Bu, biliyorsunuz, yaklaşık iki hafta kadar önce Meclisimizden yurt dışında yapılan askerliklerin sayılmasıyla alakalı bir maddede geçti.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Geçmedi Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Geçmedi... Yani çalışılıyor şu anda en azından. Şimdi, bununla ilgili hangi ülkelerde biz verim alabiliriz? Bir çalışmanız vardır diye sormak istedim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Şimdi, bununla ilgili olarak, şu anda mevcut durumda zaten Avusturya, Danimarka, Finlandiya, İsrail, İsviçre, Norveç, Azerbaycan, Tunus ve Yunanistan, bir de belli tarihler çerçevesinde Hollanda, Belçika, Fransa, İtalya, İsveç, Almanya ve Suriye; buralarda askerlik hizmeti mecburi olduğu için, buralarda yaptığını veya yapılmış sayıldığını belgelemesi durumunda ülkemizde de askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılacak. Bu sayılıyor, şu anki mevcut durum zaten bu. Meclisimize gelmiş olan konuda ise burada tek tek bu ülkeler sayılmayacak aslında, Cumhurbaşkanımız tarafından belirlenecek olan ülkelerde aynı şekilde askerliğini yaptığı zaman askerlik yapılmış sayılacak. Ülke olarak baktığımızda aslında, normalde aslında ona bizim karar vermiş olmamız lazım yani çünkü karşı tarafla, karşı ülkeyle bizim öyle bir anlaşmamız olmuyor. Yani vatandaşımız bulunduğu ülkede eğer askerliğini yaptıysa veya yapmış sayılıyorsa -bazen de hani muafiyet falan, o tarz şeyler olduğunda da- ülkemizde de yapmış sayılacak. Dolayısıyla hani ülkeden...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Bir yanlışlık olmasın, müdahale edeyim. Yanınızda yetkililer var ya da siz...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - "Şu anda başka bir ülkede askerliğini yaptıysa mevzuatımıza göre askerliğini yapmış sayılıyor." dediniz galiba, doğru anladıysam ama değil galiba.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK MEVZUAT VE TAKİP DAİRESİ BAŞKANI MEVLÜT ERÖZ - Belirli tarihlerde.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Belirli tarihler var efendim, daha detayını da verebilirim. Mesela, Avusturya, Danimarka, Finlandiya, İsrail, İsviçre, Norveç, Azerbaycan, Tunus ve Yunanistan'da 26 Haziran 2019 tarihine kadar yaptıysa, Hollanda'da 1 Ocak 1997'ye kadar yaptıysa...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yani kaldırıldığı tarihe kadar o ülkede.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Evet.

Belçika'da yine aynı şekilde 1 Ocak 1998, Fransa'da 1 Ocak 1999, İtalya'da 1 Ocak 2005, İsveç'te 1 Temmuz 2010, Almanya'da 1 Temmuz 2011 ve Suriye'de 26 Ocak 2018 tarihlerinden önce yapılan askerlik hizmeti, yapıldığının veya yapılmış sayıldığının belgelenmesi hâlinde ülkemizde askerlik hizmetinin yerine getirilmiş sayılmasını sağlamaktadır.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Şu anda.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Şu anda durum bu efendim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Anladım.

METİN ERGUN (Muğla) - Bunlar çifte vatandaş mı?

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Mecbur, çifte vatandaş.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Tabii, tabii çünkü diğer vatandaşlığı taşıdığı ülkede yaptıysa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - O zaman o ülkenin vatandaşıydı, şimdi de öyle.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Peki, şimdi ne getiriyorsunuz ya da hazırlığı yapılan, önümüze gelen neydi?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Şimdi, Millî Savunma Bakanlığının bir teklifi var. Bunda da şöyle değiştiriyor: "Yurt dışında doğan ve ikamet edenler ile kanuni rüşd yaşına kadar yabancı bir ülkeye gitmiş olanlardan, yabancı ülke vatandaşlığını da kazanan Türk vatandaşlarından başvuru tarihinden önce yurt içinde geçen süreler hariç toplam üç yıl süreyle fiilen yurt dışında ikamet edenlerden yurt dışında ikamet ederken başvurmak şartıyla askerlik hizmeti yaptığını veya yerine getirmiş sayıldıklarını belgeleyenler, bu durumlarını ispata yarayan belgelerle birlikte Türk konsoloslukları aracılığıyla askerlik şubelerine müracaat etmeleri hâlinde askerlik hizmetinden muaf tutulur. Askerlik hizmetinin sayılacağı ülkeler Cumhurbaşkanınca, uygulamaya ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir. Seferberlik ve savaş hâlinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz. Birinci fıkra kapsamındakilerden 38'inci ve 39'uncu maddede belirtilen çok vatandaşlıkla ilgili şartları sağlayanlar, talepleri hâlinde yurt dışı erteleme ve dövizle askerlik hakkından yararlanabilir."

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yani?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Yani sonuç itibarıyla Millî Savunma Bakanlığımız diyor ki...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Ben şunu demek istiyorum: Az önceki küme, zaten şu anda yasal olarak kapsayan küme dışında kimi içine alıyorsunuz?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Tarih var efendim, şu anki mevcutta tarih var. Eğer bu yasa geçerse o zaman tarih olmayacak.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Tamam, tarih olmadı. Şu anda askerlik nedeniyle, yani gerekçe göstererek geçemeyenlerden kaçını rahatlatacak bu? Zaten şu anda elinizde bir imkân var ve buna rağmen faydalanmıyor. Tarih değişti... Yani şöyle söyleyeyim -tamam, anladım- bu tarihleri sordum size "Bu tarihler o ülkelerde askerliğin kalktığı yıllar mı?" dedim "Evet." dediniz. Yani zaten askerlik yok o ülkede şu anda, hangi ülke...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Ama şöyle efendim: Hepsini kapsamayabiliyor yani aslında tam askerliğin kalkma tarihleri değil bunlar. Bazı ülkelerde hâlen askerlik zorunlu olmakla birlikte vatandaşımızın yaşı buna uygun olmaz ise o zaman, orada askerlik yaptığı zaman Türkiye'de askerlikten muaf olamayacak. Bunların hepsi askerliğin kaldırılma tarihleri değil.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Askerlikle ilgili meselede katkı olsun diye... Yapmış olduğumuz istişarelerde tartışmanın kapsamı merak edilmişti daha ziyade, Turan Başkanım, yine Utku Vekilimle birlikte. Bu insanları yani yurt dışındaki vatandaşlarımızı... Gerçekten bu uygulama kimi kapsayacak? Yani şöyle söyleyeyim: Zorunlu askerlik olarak bizim bildiğimiz, şu an Avusturya örneğin, İsviçre, Finlandiya vatandaşı olsalar ve çifte vatandaş olsalar bile kendi ülkelerinde askerliklerinin yapılmasında ısrar ediyorlar. Dolayısıyla biz bu askerliklerin tanınmasıyla ilgili bir insanın iki kere aynı hizmeti yapmasını önlemiş olacağız ama mütakabiliyeti esas alsak netice itibarıyla Türkiye'de yapılmış olan bir askerliği o ülkenin normalde tanınması gerekirdi, tanınmıyor. Şu an bizim belki çıkmazımız o. Biz burada tek taraflı bir jest yapmış olacağız. Yani o ülkelerle ilgili artık bir çözüm üretme manasında mütakabiliyeti beklemeden -doğru anladıysam- biz kendi insanımıza bir kolaylık olması bakımından bir hamle yapmış oluyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Doğru.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Ama bu hamle daha önce de soruldu: Birincisi, kimleri şu an itibarıyla kapsayacağını düşünüyoruz? Benim bildiğim, Avusturya, İsviçre ve Finlandiya, İsveç.

İkincisi Cumhurbaşkanımıza burada bir özel yetki veriliyor, onu da Utku Vekilimle müzakere etmiştik. Burada herhâlde bir hassasiyet var özellikle İsrail'le ilgili benim anladığım kadarıyla. Çünkü orada yapılmış olan bir askerliğin yabancı bir ülkede yapılmış olmasını artık biz ceza hukuku itibarıyla da var sayıyoruz. Yani bunun bu kapsama girip girmemesiyle ilgili burada bir yetkilendirme var anladığım kadarıyla. Dolayısıyla, hani kapsamını bilirsek buradaki jestin, buradaki atılmış olan adımın... Aynı zamanda dış politikada da önemli bir şey yani siz, bir mütakabiliyetten ziyade, tek taraflı, kendi vatandaşlarınıza bir kolaylaştırıcı hamle atıyorsunuz. Askerî bürokrasi bu manada diyor ki: "O ülke bize bir kolaylık sağlamadan biz niye bir kolaylık sağlıyoruz?" Razi olmaları bile çok ileri bir adım. Dolayısıyla, hani bu kapsamı belki tartışırsak olay daha anlaşılır olur. Gerçekten kim bundan faydalanabilecek, kaç kişinin -daha pratik soralım- işi görülmüş olacak bu vesileyle?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Mevzuat açısından ben bir de Daire Başkanımıza söz verebilirim eğer...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK MEVZUAT VE TAKİP DAİRESİ BAŞKANI MEVLÜT ERÖZ - Efendim, şu andaki 7179 sayılı Askerlik Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca, esasen bizim çifte vatandaş olan vatandaşlarımızın askerliğiyle ilgili şöyle bir hüküm var: "İkili anlaşmalarla yürütülür." diyor şu an 7179. Daha önce, biliyorsunuz, 1111 sayılı Askerlik Kanunu vardı. 1111 sayılı Askerlik Kanunu'nun, mevzuat gereği onun yürürlükte olduğu dönemde, Sayın Genel Müdürümüzün bahsettiği o 10-12 tane ülkenin vatandaşı da olup o ülkede askerliğin zorunlu olduğu yıllarda askerliğini yapan kişilerin askerlikleri Türkiye'de onlara muafiyet sağlıyordu. 7179 sayılı Askerlik Kanunu yürürlüğe girdikten sonra o bölüm normal şartlarda geçerliliğini yitirdi ama buraya bir yıldız koyuyorum, daha sonra açıklayacağım. Sonrasında bizim şu andaki kanunumuzda "İkili anlaşmalarla yürütülür." diye bir hüküm konuldu. İkili anlaşmaya sahip olduğumuz sadece iki tane ülke var; biri KKTC, biri Tunus. Yani hem Türk hem KKTC'li olan ya da hem Türk hem Tunuslu olan birisi diğer ülkede yaptığı askerlik nedeniyle Türkiye'de muaf sayılıyor. Bunun dışında, ikili anlaşmamız olursa muaf sayılacak, olmazsa muaf sayılmayacak; şu andaki uygulama bu. Ancak Sayın Genel Müdürümüzün ilettiği 10-12 tane ülke var, o ülkelerde o tarihlere kadar zorunluydu. Bir de diğer taraftan bizim 7179 sayılı Askerlik Kanunu'muzun yürürlüğe girdiği döneme kadarki bölümde o ülkelerde askerliğini yapmış olanlar "Askerlik yükümlülüğünü yaptım." diye belgeledi ve birçoğu muaf oldu. Ancak yine o tarihlere kadar hem çifte vatandaş olup hem de o "Askerlik yükümlülüğünü yaptı." diye belgelerini getirip başvuru yapmayanlar yeni kanun yürürlüğe girdikten sonra başvuru yaptıklarında, yeni kanun gereği "İkili anlaşmalar uyarınca yürütülür." hükmüne istinaden bunların başvuruları reddedildiği için, bunların içinden bazıları sadece geç başvuru yaptıkları için yani "1111 sayılı Kanun mülga oldu, 7179 yürürlüğe girdi, buna göre de artık kabul değil ikili anlaşma olduğu için." durumuna düştükleri için reddedildiler ve dava açtı bazıları, bu davayı da kazandılar. Bu davayı kazandıktan sonra Millî Savunma Bakanlığımız yönetmeliği değiştirdi. Eski kanunun yürürlükte olduğu dönemde o kanun hükümlerine göre hak sahibi olup muafiyet hakkından yararlanacak olmakla beraber, yeni kanun yürürlüğe girdikten sonra başvuru yapsalar dahi eski, o askerliğin zorunlu olduğu yıllarda o ülkelerde askerlik yaptığını belgeleri hâlinde onları da kabul ediyor. Şu anda yararlananlar onlar ama yeni, mesela 2026 yılında ben şu anda hem Türk'üm hem Alman vatandaşıyım, askerliğim zorunlu olmamasına rağmen orada askerlik yaptım, belgemi getirdim; kabul değil. Neden kabul değil? Hem askerlik şu anda Almanya'da zorunlu hizmet değil hem de ikili anlaşmamız yok. Bu yeni kanun teklifiyle yeniden, bu kişiler eğer yurt dışında doğmuş, yetişmiş iseler veya kanuni rüşd yaşından önce orada vatandaşlığı kazanıp o ülkede askerliği yapmış iseler bunların da yine yararlanması öngörülüyor. Millî Savunma Bakanlığı yetkilileriyle yaptığımız görüşmelerde de yararlanacak yükümlü sayısının 150 bin, 170 bin civarında olduğuna yönelik bilgiler aldık. Basında zannediyorum "300-350 bin kişi yararlanacak." gibi bir haber çıkmış, yararlanacak sayının o kadar olmadığını söylediler. Ülkelerle ilgili de çalışmaların sonlanmadığı, Cumhurbaşkanımıza yetki verileceği yönünde bilgi aldık. Ama İsviçre çok önemli çünkü İsviçre yasaları uyarınca çifte vatandaşların askerlik yapması suç yani idari para cezasıyla da cezalandırılıyorlar, başka cezaları da var. Şu ana kadar, suç olması nedeniyle, bizim vatandaşlarımızı ikili ilişkilerimiz nedeniyle cezalandırılmadılar ancak bence en çok faydalanacak kesim İsviçre'deki vatandaşlarımız, çifte vatandaşlar için fayda sağlayacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Avusturya değil yani.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK MEVZUAT VE TAKİP DAİRESİ BAŞKANI MEVLÜT ERÖZ - Avusturya'da tabii var.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Avusturya'da yasak zaten çifte vatandaş.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK MEVZUAT VE TAKİP DAİRESİ BAŞKANI MEVLÜT ERÖZ - Oradakilere de fayda sağlayacak tabii ama İsviçre'dekiler suç işlemiş oluyor.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Avusturya'dakiler de suç işlemiş oluyor çünkü çifte vatandaşlık yasak yani.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Oraya göre mi suç işlemiş oluyor?

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Oraya göre suç işlemiş oluyor.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK MEVZUAT VE TAKİP DAİRESİ BAŞKANI MEVLÜT ERÖZ - Bir de dövizle askerliği bile kabul etmiyor mesela İsviçreli, hani sadece orduya katılmakla askerlik yapma değil... Biliyorsunuz, bizim dövizle askerlikte orduya katılmadan sadece bir on-line eğitim yapılarak askerlik yapılıyor, bunu bile suç kabul ediyorlar. Dolayısıyla Millî Savunma Bakanlığının yapacağı çalışmalarla, Cumhurbaşkanımızın yetkisiyle ülkelerin belirleneceğini biliyoruz ama şu anda geri çekilmiş durumda.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Buyurun Vekilim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Öncelikle Başkanım, size açılışa verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum. Ben de eğer yapılabilirse Batı Trakya konusunda bir inisiyatif geliştirmenin çok faydalı olacağını...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Ben yarın bir ziyaret yapacağım, Sadık Ahmet'i anma töreni var ama ben bu konuda özellikle, okullar konusunda ve Diyanetle ilgili konuda komisyon olarak bir ziyaret yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Evet, evet, katıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Yarın gittiğimizde organizasyonu inşallah yapacağız, zaten her partiden temsilciler var.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Katılıyorum.

Değerli Genel Müdürümüze ve ekibine de bilgilendirmeleri için çok teşekkür ediyorum.

Buradan başlayayım: Öncelikle, birincisi, ben doğru anlıyorsam -tabii ki sizler kadar bürokrasiyi veya mevzuatı okuma deneyimim yok; buna zaten "Millî Savunma Bakanlığının teklifi." diyorsunuz- maalesef, bu, size aktarılmış olan, bize aktarılmakta olan, askerlikle ilgili sorunu çözecek bir teklif değil, çok uzak. Yani vatandaşların size anlattığı, derdi çözen bir şey değil bu yani önümüze...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Bir adım, belki bir adım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yani o bile değil bence. Bu rakamdan da ben bu kadarının da çıkacağını düşünmüyorum. Yani bu kadar tarih sınırlaması olan, bu kadar... Yani dar bir aralığa girecek ki yapabilecek. Oraya girmezse buraya girmiyor, buraya girmezse buraya girmiyor. Yani bunun meseleyi çözecek bir şey olmadığı kanaatindeyim. Bu konuda da sizleri tenzih ediyorum, görüşlerim siyasi, masadaki daha iktidar konumunda olan arkadaşlarıma yönelik; bu konunun doğru yönetilmediğini düşünüyorum. Böylesine önemli bir şey, yıllarca, on yıllarca peşinden koştuğumuz, çifte vatandaşlık çıktıktan sonra AK PARTİ iktidarının maalesef vatandaşlarımızın orada askerliğe geçiş noktasında yeterli adımları atmadığını, yeterli teşviki yapmadığını... Duyurusu da var bunun içinde, teşviki de var. Ben de gidiyorum, ailem var, sizler gidiyorsunuz; öyle bir kampanya havası yok Almanya'da vesaire yani hiç öyle bir hava ben görmüyorum. Yani dar kapsamlı toplantılarda yapılıyor mu bilmiyorum. Ankara'dan yapılan açıklamalara baktığınızda da bizim insanımıza "Haydi gelin vatandaşlığa." çağrısının ben yapıldığını da görmüyorum, onu da söyleyeyim yani isteksiz bir hava var; bunu kabul ederler, etmezler. Bunun çözümü için hangi adımlar atılıyor? Daha önceki toplantımızda da ben gündeme getirmiştım. Yani bize aslında keşke... İşte, muhtemelen, konuştuğumuz birçok şeyin sizin çalıştay raporunuzda, başkonsoloslarla yaptığınız toplantılarda kayda düşmüş olması lazım ya da vatandaşlarla yaptığınız toplantılarda kayda düşmüş olması lazım. Tahminle yani karanlıkta şey arayacak hâlimiz yok, onlar size açık açık söylüyordur derdini; ne kadarını bizimle paylaşırsınız bilmiyorum ama. Daha önce de belki...

Bir önceki sunumu siz mi yapmıştınız bize?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Hayır hayır, Genel Müdürümüz değildi.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Bir yasa olsun... O dönem ben şeyi hatırlıyorum yani bu konsolosluk toplantılarının, çalıştay raporlarının özetlerini hatırlıyor musunuz, ben sormuştum, bizimle paylaşın, biz bilelim ne olduğunu diye. Hatta o konuşulmuştu "Belki toplantılara sizi bile çağırırız." diye, yanlış hatırlamıyorsam böyle sohbet sırasında; olmadı iki yılda. Ama oradaki raporların, beklentilerin bize en azından derli toplu, içerikli aktarılmasında fayda olduğunu düşünüyorum. Bir yıl sonra, iki yıl sonra kim olur bu komisyonda bilmiyorum ama benzer bir sunum yapıldığında içeriğine ilişkin şey olursa memnun oluruz.

Askerliğe dönecek olursam, bu teklif karşılamıyor, hakikaten ortada büyük bir fiyasko var ve bunu da iktidarın maalesef ciddiye aldığını düşünmüyorum yani bu konunun gerçekten ciddiye alınmadığını düşünüyorum. Değişik sebepleri olabilir. Az önce saydığınız insanların kafalarındaki tereddütler konusunda da bence her şeye para ayıran Türkiye Cumhuriyeti devletin ve onun hükûmetinin en önemli şeye, bu konuya para ayırıp, bütçe ayırıp derli toplu önümüze bir araştırma koyması lazım. Sizin iyi niyetli sorgulamalarınız değil, gerçek anlamda bilimsel bir araştırmanın bizim önümüzde olması lazım. Niye geçmiyorlar; ana sebep ne, ikinci sebep ne, ne olursa daha geçebilirler? Onları ne teşvik edebilir? Bu rakam kabul edilemez. Geçen sefer kaçtı; 33 bin miydi iki yıl önce, kaçtı?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AYŞEGÜL GÖKÇEN KARAARSLAN - 26 bin.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Çok düşüktü.

Başkanım, bu konuda bizim de üzerimize ne düşüyorsa... Siyasetin ötesinde söylüyorum bunu, gerekirse liderler konuşsun, Grup Başkan Vekilleri, biz, ne düşünülüyorsa, kime ne yapılacaksa... Yollarını bulmamız lazım. Ben bu konuda çok fevkalade zayıf olduğumuzu... İktidarı şey yaparken Meclis olarak kendimizi de eleştiriyorum; bu, kabul edilemez. Oradaki kardeşimizin, insanımızın -a) para nedeniyle, b) mavi kart nedeniyle, c) şu, d) bu, neyse- ay yıldızlı pasaporttan uzaklaşması, Türkiye Cumhuriyeti'yle manevi bağı tamamen yok sayması; bunun üzerinde hepimizin düşünmesi gerekiyor. Belki de konuşmalarımızdan en önemlisinin bu olduğunu düşünüyorum. Belki birkaç kurumun bir arada olduğu bir kapalı toplantı mı yapmalıyız, belki Millî Savunma da içinde olacak, işte kim bu konuya kafa yoruyorsa... Bunu önemsiyorum ve maalesef bu konuda yeterli adım atılmıyor. Ben, çalıştaylarınızın, orada aktarılan görüşlerin önemli olduğunu düşünüyorum. Bize o konuda da içerik verilirse...

Almanya'yla yürüttüğünüz konsolosluk istişareleri sanırım önemli ve bazı sorunların çözümüne katkı sağlıyor. Ben yine kendi cahilliğimden olduğunu biliyorum ama belki gidermeme faydalı olur, bazı meselelerde sanırım anlaşmaların da güncellenmesi

lazım yani Türkiye ile Almanya arasında iş gücü anlaşması gibi mesela. Bir sürü konu oraya takılıyor mesela, diyorlar ki bilmem kaç yılı, 1960 yılından bu yana, altmış yılda sadece yıllar geçmedi, Türkiye çok değişti, Almanya çok değişti, Almanya'daki eskiden "gurbetçi" dediğimiz ama artık gerçekten farklı bir yapıya kavuşmuş olan kendi insanımızın yapısı da değişti. Bence bu anlaşmaların güncellenmesi lazım. Bunun için de bizim muhataplarımızı belki de buna teşvik etmemiz lazım. Bizim görüşmelerimizin ana gündemi, işte Avrupa Birliğini söylüyoruz ya da işte bazı önemli konuları ama bu anlaşmayı da gelin bir konuşalım yani insanların ihtiyaçlarını karşılamıyor, bunu görüyoruz. Bu yönde adımlar atılabilir mi, sizi aşan bir şey mi, sizin ilgi alanınızda mı? Bu konsolosluk istişareleri neyi kapsıyor bilmiyorum ama mesela tedavi meselesi bildiğim kadarıyla, bana anlatıldığı kadarıyla, işte, o bilmem ne tarihli anlaşmaya gidiyor dayanıyor; burada sadece acilde hizmet alabiliyor, başka hiçbir hizmet alamıyor vatandaş geldiğinde. Aslında öyle değildi, 2019'dan sonra değişti ama bunu vatandaşa anlatmak çok zor, ne değişti ne değişmedi, şu yazıyordu, şu yazmıyordu... Önemli olan onun burada sıkıntı görmemesi "kendi vatanım" dediği yerde ama görüyor, gittiğinde tedavi alamıyor "Şu belgeyi getirdin mi, bu belgeyi doldurdun mu?" bilmem ne. Ben kendim sorguladığımda diyorlar ki: Şu tarihli anlaşmada böyle yazdığı için... Ama farklı uygulamamız zamanında, sonra aslına döndük uygulamanın. Buradaki şey, vatandaşın hayatını kolaylaştırmamız; zaten sizin bütün sunumunuz, bütün misyonunuz onun üzerine biliyorum, emeklerinize sağlık ama bize düşen yani sizi aşan noktada, işte uluslararası anlaşma ya da parlamenter diplomasi ya da bu komisyonda "Ya sizin de şunları belki gündeme getirirseniz..." dediğiniz şeyler bize ufuk açar diye düşünüyorum.

Bu 568.524 mavi kartlı... Peki, yine bilmediğim için, çifte vatandaşlık ya da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçme fırsatı, hakkı elinde olan kişi sayısı bu mu, yoksa bundan daha fazla mı? Yani mavi kartı olmayan, Almanya vatandaşı olan potansiyel bir kitle var mı, yoksa herkesin mavi kartı... Bilmediğim için soruyorum bunu yani herkesin mavi kartı var mı? Yani şunu anlamaya çalışıyorum: Potansiyelimiz 600 bin, bunun 38 binini mi değerlendirdik yoksa aslında şu kadar da mavi kartı olmayan ama vatandaşlık kazanabilecek insanımız var olabilir sizin kayıtlarınızda -resmî, gayriresmî, bilmiyorum- onu da öğrenmemizin katkısı olur diye düşünüyorum.

Son dönemde bir şey görüyorum, gözlemliyorum. Dünyada kaç konsoloslüğümüz var?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Dünyada 99 başkonsoloslüğümüz var.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Şöyle bir eğilim görmeye başladım, yani gittiğim yerlerde tesadüf ediyorum: Başkonsolosluk pozisyonunda büyükelçiler oturmaya başladı. İki tarafı var bunun "Deneyimli, bak, büyükelçi başkonsolosluk yapıyor." diyebilirsiniz ama işin bir başka tarafı da Dışişlerinin, hariciyenin başkonsolosluk görevi bekleyen yetişmiş değerli personeline birikme olacak. Nasıl büyükelçilerde oldu, başkonsolos yaptık, şimdi de başkonsolosluğa gitmeyi bekleyen -ne kademe diyeceğiz ona- orta kademeye dair -daire başkanı mı oluyor- bir birikme olacak. Yani bu sayı nedir, kaç başkonsoloslüğümüzde başkonsolosluk görevini büyükelçi yürütüyor? Bunun son dönemde yükselen bir eğilim olduğunu düşünüyorum. Ben şahsi kanaatim, bunun doğru olmadığını düşünüyorum, daha iyi bir planlamaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, bunun sorunlar yaratacağını düşünüyorum. Bu rakamı verebilirseniz... Tabii ki sizin de bizimle paylaşabileceğiniz bilgiler sınırlı ama resmî rakamı merak ediyorum.

Bir de bu Türkçe meselesinde -biz daha önce de konuşmuştuk, en önemli önceliklerimizden biri- özellikle Almanya'da eyaletler seviyesinde ilerleme var mı? Ben doğru hatırlıyorsam, asıl mesele eyaletlerin eğitim politikasına nüfuz edebilmek ve değiştirebilmektir. Sizin az önce izah ettiğiniz gibi, Türkçe ve Türk kültürü, o dersin kredili alınması ve ailelerin de onu talep etmesi... Doğru mu hatırlıyorum az önceki sunumdan, yanlış yorumladıysam siz kusuruma bakmayın. Ne kadar başarılıyız, hangi eyaletlere daha eğilmek lazım? Çünkü eyalet bazında politikalar yapılıyor. Bu konularda da bilgi verirsiniz sevinirim.

Şu rakamı da biraz daha, 568.524'ü... Mesela, şeyi güzel yapmıştınız, yüzde 62 kadın, yüzde 38 erkek; bu başvuruları ama. Mesela, şu anda o mavi kartların tamamının ne kadarı kadın, ne kadarı erkek, onu merak ediyorum. Mesela, ne kadarı yaşlı? Öyle bir çalışma varsa elinizde, sonra bize verirsiniz... Siz başvuranların grafiklerini yapmışsınız ya, başvurmayanlar ne durumda? Onların da grafiği basittir, zor değildir. Belki o da bizim çalışmalarımıza fayda tutar.

Sayın Başkanım, geçen gün Dışişleri Komisyonumuzun toplantısında siz doğal olarak Meclisteki şey nedeniyle son bölümde ayrıldığınızda bir hususu vurgulamıştım ben siz çıktıktan sonra, Sayın Canbey vardı gibi hatırlıyorum. Şuydu o da: Az önce bahsedilen kanun teklifi meselesi. Onun öyle gece yarısı... Yani buralarda konuşulmadan, hem alt komisyonumuzda derli toplu konuşulmadan hem belki Dışişleri Komisyonumuzda, üst komisyonumuzda konuşulmadan, bu tür tartışma yapılmadan -sorun çözüyor mu çözüyor mu- tam da uzmanlarından, gerek Dışişleri Bakanlığımızdan gerek Millî Savunma Bakanlığımızdan konuşulmadan böyle getirilmesi sağlıklı olmaz, sorunu da çözmez. Bakın, biz bile anlayana kadar canımız çatlıyor; o aralığa mı gidiyordu, bu aralığa mı giriyor, o ülkede bu tarih, bu ülkede bu tarih... Sonra da şeyi demek sizi de zor durumda bırakır, ülkemizi de zor durumda bırakır "Askerlik meselesini çözdük, artık dövizli askerlik sorununu hallettik." diye haberler sızdırmak, yayınlamak sizi zor durumda bırakır, Türkiye Cumhuriyeti'ni mahcup eder çünkü o hâliyle sorunu çözümüyor; ancak ve ancak biz burada konuşuruz -hatta başka komisyonlarda- derli toplu, başka sıkıntılar var mı... Aslında bizi en iyi yönlendirecek olan da sizden gelecek "feed back"tir. Onun da sizin iyi niyetli yoklamalarınız dışında daha veriye dayalı, bilimsel bir şeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bu zor bir şey değildir, önemli olan kaynak ve talimatlandırmanın yapılarak bu konuda sıkıntı nedir, bunun en öncelikli mesele olduğunu düşünüyorum. Sağ olsun, o gün çok uğraştı Zafer Bey; ben hatırlıyorum, çok uğraştı.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Ben de uğraştım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Tabii ki yani hepimiz aslında bir şekilde gayret gösterdik ama böylesine önemli bir meselenin, böylesine de yüz binlerce insanı etkileyen meselenin apar topar geçirilmesini doğru bulmadığını ben ifade etmiştim Sayın Fuat Başkana ve o sırada Komisyonunda kalan üyelere. Bir daha onu burada şey yapmak isterim. Bu hâliyle de sorunu çözmeyecek, nasıl çözerizi de konuşuruz.

Ben bir kere daha teşekkür ediyorum. Bir de eğer, dijital ya da yazılı, siz sunumu, eğer gizliliği yoksa, bizimle paylaşırsanız; önemli şeyler, özellikle ilk 34 sayfalık şey.

Çok teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Tabii efendim, paylaşırsınız tabii ki.

Efendim, mavi kartlı sayısı, evet, 568.524.

Şimdi, aslında bu mavi kartlılar Türk vatandaşlığından izinle çıkmış olan, ülkemizle herhangi bir sıkıntısı olmayan, sadece Alman vatandaşlığını muhafaza edebilmek için bu yola başvurmuş olan eski vatandaşlarımız. Dolayısıyla biz aslında çifte vatandaşlık yasasından yine bu rakamın faydalanacağını düşünüyoruz çünkü onun dışında, farklı sebeplerden de vatandaşlıktan çıkmalar olabiliyor ama hani mavi kartlılar devletle hiçbir sıkıntısı olmayan ve sadece izinle çıkmış olanlar olduğu için aslında biz öncelikli olarak hep bu sayı üzerinde durduk ama bunun dışında da tabii, başvuruda bulunup da vatandaşlığa geçmek isteğini dile getirenler olabilecektir ama asıl hedef mavi kartlılar.

Onun dışında, efendim, tabii, başkonsolosluğa büyükelçinin atanması beni açacak bir konu ama rakam olarak şunu söyleyebilirim: Toplamda 99 başkonsolosumuz var, 11'inin büyükelçi olduğunu şu anda biliyoruz, onu da teyit ettik ilgili dairesinden. Rakamlar da böyledir efendim.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Başkanım, Utku Vekilimin bırakmış olduğu noktadan, özellikle yeniden müracaatlar... İşte, bir fiyasko mudur; netice itibarıyla ne şekilde değerlendirilmelidir; sadece askerliğe bağlamak doğru mudur; münferit yapmış olduğumuz ya da toplantılarda yapmış olduğunuz geri dönüşümleri esas alınabilir mi meselesiyle ilgili... Aslında bu konunun bir daha irdelenmesi ya da sistematik irdelenmesiyle ilgili benim de bir teklifim olacak. Veri bazı ilerlememizin çok önemli olacağını düşünüyorum çünkü özellikle burada çifte vatandaşlığın iptaliyle ilgili insanlarımız tarafından ifade edilen bir endişenin yersiz olmadığına altını çizmek istiyorum çünkü Başbakan seçilen Sayın Merz seçilmeden önce yapmış olduğu kampanyalarda çifte vatandaşlık yasasının gözden geçirilmesi gerektiğini ve gerektiğinde vatandaşlıkların iptal edilmesi gerektiğini tartışmaya açan bizzat kendisi olmuştur yani endişe "Nereden geldi?" türünden bir endişe değil, tam tersine, seçimden önceki kampanyalarda AfD tarafından -Almanya'daki ırkçı parti tarafından- zaten ifade edilen ama aynı şekilde Hristiyan Demokrat yani şu anki iktidar partisi tarafından da, en azından endişeler itibarıyla işte "Herkesi vatandaş yapmakla iyi mi yaptık?" türünden bir tartışmayı başlatan bizzat Başbakan olunca tabii, insanlarımızın bunu ciddiye alıp endişelerini ifade etmeleri yersiz bir korku değil, onu demek istiyorum yani bunun da bir faktör olduğunu var sayabiliriz ama bu, ciddi manada bu işin sadece izahı mı? Özellikle biraz önce vurgulamış olduğunuz aile bazında başvuruları da esas aldığımızda, ailede sorunu olan yani askerlik sorunu olan kişinin "Ya, ben askerliğe şimdi bu kadar para mı ödeyeceğim?" diye bir tasavvurdan hareketle bütün ailenin başvurmadığını biliyoruz, neticede zincirleme olarak bu işin devam ettiğini. Bu etkenin sayı itibarıyla daha ağırlıklı bir etken olduğunu ben düşünüyorum ama bilimsel bir verim yok bu konuyla ilgili. Geçmiş yıllarda özellikle askerlik bedelini, dövizle askerlik bedelini düşürdüğümüz dönemlerde başvuru sayılarını siz biliyorsunuz zaten yani hepsini yıl yıl ortaya koyabiliyorsunuz ve özellikle kolaylık sağladığımız yılda müracaatlarda rekor müracaatı olduğunu, ciddi manada bir rahatlamaya vesile olduğunu siz aynı şekilde biliyorsunuz. Bizim burada, zaman zaman, Parlamentoda bilmediğimiz husus, şu an şişen bir rakam var yani netice itibarıyla, bu sorunu yaşayan, bundan dolayı vatandaşlığa geçmek istemeyen ciddi bir topluluk var. Bizim burada, özellikle Parlamento, iktidar-muhalefet tartıştığımız husus, Türkiye Cumhuriyeti devleti bu insanların aidiyetini bir askerlik meselesine bağlı kılacak mı? Aslında çok önemli bir soru. Tabii, şöyle de sorulabilir: Buradaki çocuklarımız da askerlik yapmak durumundalar yani burada bir ayrıcalık mı söz konusu yoksa daha ziyade bir sosyolojik vakadan mı; aidiyetten, aidiyetin gelecek nesillere taşınmasından mı bahsediyoruz? Burada gerçekten karar vermemiz lazım dolayısıyla bir "survey" yapılmasını, bir araştırma yapılmasının ve bunun bilimsel bazda yapılmasının önemini... Bir üniversiteyle iş birliği yapmak suretiyle, Türk-Alman Üniversitesi örneğin güzel bir örnek olabilir ya da göçmenlerle ilgili ihtisas geliştirmiş üniversitelerimizle bir iş birliği yapmamızın bu manada önemli olduğuna inanıyorum. Zira, Genel Müdürümüz de değişti, demografik de bir değişim yaşıyoruz, ihtiyaçlar artık çeşitleniyor, 1965'ten kalma bir sosyal güvenlik anlayışımız çoğu ihtiyaçları karşılamaktan artık maalesef kadük kalıyor.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - O soruyu sordum ama var mı o tarzda bir çalışmanız?

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Benim bildiğim, Alman tarafının hiçbir niyeti yok bunu tekrar tartışmaya açmaya.

Netice itibarıyla şöyle bir sıkıntımız var: Yaşlanan bir toplumumuz var, SGK'nin 2019 Kararnamesiyle birlikte burada altı haftanın dışında, YUPASS kapsamının dışında alamayacakları hizmetler esas alındığı için -ki orada da aslında bazı kolaylıklar var ama tam bilinmiyor- insanımız daha ziyade hizmetleri oturumu oldukları ülkelerden alıyorlar ve bu, aslında çok ciddi bir sıkıntıya dönüştü söylemek gerekirse. Oradaki imkânlar ve imkânsızlıklar, bakımevlerinin olmayışı, bakımda dinî hassasiyetleri esas alan bakım servislerinin yetersiz kalması, hastanelerde, hizmetlerde bu manada sıkıntılar yaşanması, insanların doğmuş olduğu topraklarda yaşlanma arzusunun karşılanmaması ya da işte bu şekilde, bu anlayışla bunun mümkün olmaması bu kapsamda, bakım sigortasının kapsamının Türkiye'yi kapsamaması gibi aslında çok büyük alanlar çıkıyor. Bunları da aslında veri bazı yaptığımızda gerçekten yaşlanan toplum kaç kişi yani birinci nesil "altın nesil" dedikimiz? Efendim, işte çocukların sosyal durumu... Mesela, genelde şöyle bir tartışma yapılıyor değerli Genel Müdürüm burada: "Yahu 8 bin euro da ödesinler, ne olacak?" Oysa yardımcınız biliyor, başkonsolosumuzla Düsseldorf'ta çok yakın çalıştık, sağ olsun, sosyal yapımız itibarıyla ciddi bir sıkıntımız var, krizde olan bir toplumumuz var yani sosyal sınıflandırılması itibarıyla, iş hayatındaki varlığı itibarıyla bu parayı ödeyemeyecek çok aile var, ödeyebilme imkânı olmayan ailelerinin çokluğu var ama bunu da belki veriye dökmek lazım. Gerçekten bu tartışmayı, Türkiye'deki adalet ekseninden ziyade, sosyolojik vaka üzerinden belki tartışmanın zamanı geldi. Evet, eşit vatandaşımız bu insanlar, yurt dışında yaşıyorlar, burada ayrıcalık da talep etmiyorlar ama sosyolojik gerçekliğine de belki artık refere etmemiz gerektiğine ben şahsen inanıyorum. Bu daha ziyade elbette bizim Parlamento olarak sorumluluğumuz, Hükûmet olarak sorumluluğumuz ama sahada siz doğrudan muhatap olduğunuz için, belki bu argümanlarımızı kolaylaştıracak artık bir veri bazı şart neticede; yoksa, işte biraz önce kapsam tartışmasında olduğu gibi "140 bin kişi mi yoksa sadece İsviçre mi?" hep böyle tartışageliriz. Kaç kişiyi kapsıyor bu uygulama? Bu iyileşme kime iyi gelecek, kaç kişiye fayda sağlamış olacak ya da "Teşekkür ederiz, iyi ki varsınız, böyle bir sorunumuzu çözdünüz." mü diyecekler, yoksa daha ziyade "Bu bizim sorunumuzu çözmedi en nihayetinde." mi diyecekler? İyi yapmak istediğimiz,

iyi niyetle yaklaşmış olduğumuz bir adımın daha büyük tartışmalara sebebiyet vermemesi lazım, aslında herhâlde dikkat çekilen husus da bu diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Buyurun.

METİN ERGUN (Muğla) - Ben merak ettiğim için soruyorum. Şimdi, Oğuz Bey her iki konuşmasında da sosyolojiden bahsetti ama o sosyolojiden bahsederken içinde bir de bir kavram, bir terim kullandı, "diaspora" terimini kullandı. İki yıl önceki toplantıda da benzer bir terim kullanılmış idi. Şimdi, Bakanlık olarak buna nasıl bakıyorsunuz, "diaspora" terimine nasıl bakıyorsunuz? Ben birazcık bilimle alakalı bir insanım. Diaspora, kendi sosyolojisini oluşturmuş ayrı bir yapıdır ve ayrı bir hukuki yapıdır. Şimdi, biz burada vatandaşlarımızdan bahsediyoruz. Dolayısıyla, bu "diaspora" terimini ben sakıncalı buluyorum açıkçası, çok sakıncalı buluyorum. Bunu alışkanlık hâline de getirmemek lazım. İki yıl önce de kullanılmış idi, şimdi de kullanıldı. Bakanlık olarak nasıl bakıyorsunuz, onu merak ettim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Efendim, esasen, aslında biz kendi söylemimizde "diaspora"yı çok kullanmıyoruz. Yani daha çok "yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız" veya "mavi kartlılar" şeklinde kullanıyoruz. Orada hani dediğiniz çok doğru. "Diaspora"nın çok daha farklı hukuki bir anlamı olduğunu da değerlendiriyoruz. Bizim kendi söylemimizde, hani vatandaşımızla bir araya geldiğimizde de hep "yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız" ve "mavi kartlılar" şeklinde veya "Türk kökenli Alman vatandaşları" mesela, o şekilde kullanıyoruz. "Diaspora" çok fazla bizim Bakanlık dilimize yerleşmiş bir terim değil.

METİN ERGUN (Muğla) - O zaman şöyle bir şey: Herhâlde Almanya'da yetişen ve yaşayan arkadaşlarımız Almanlardan veya benzer şey, onlar çok kullanıyor galiba, oradan mı alışkanlık hâline geldi bilemiyorum.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Şimdi, Değerli Vekilim, Utku Bey'den de izin alarak...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Estağfurullah.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - ...buna Mecliste "sataşma" diyoruz, neticede doğrudan muhatap alındığım için.

METİN ERGUN (Muğla) - Ayak verme, pas atma.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Eyvallah.

Şimdi, yurt dışındaki varlığımızın tanımlanmasıyla ilgili tartışmalara, ben şu an 57 yaşındayım, takriben 17 yaşına kadar geri bakabiliyorum yani "gurbetçiler" "Almancılar" efendim "yurt dışında yaşayan Türkler" "yurt dışı Türkleri" "Türkiye kökenli insanlar" "vatandaşlarımız" "yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız" "akraba topluluklarımız" çünkü vatandaşlık bağı olmayanlar da olabiliyor. Dolayısıyla, bu konuyla ilgili biz bunun bilimsel tartışmasını da yaptık Değerli Vekilim, hani akademia kökenli olduğunuzu da bilerek Değerli Hocam, biz bunu çok kelime manasına kadar tartıştık ama biz yurt dışında yaşayan 7 milyon insanımıza bir tanım bulma noktasında uluslararası literatürde var olan ama sadece bir hukuki statüyü değil, aynı zamanda da bir konumu tarif eden "diaspora" kelimesinin kullanılabileceğine dair bir kanaat geliştirdik. Bunu şu manada kullanmadık: Yani Yahudi toplumunun Roma İmparatorluğu'nda ceza olarak dağılmasını tabir eden bu işte tabiri, bizim dağılmış olup sahipsiz olma noktasında kullanmadık. Tam tersine, bağlı olduğumuzun bir ana vatan olduğunun bilincinde ama neticede organize bir azınlık topluluk olarak yani bu şekilde bir münasebetin geliştirilmesi noktasında bu tabirin kullanılmasında bir mahzur olmadığını düşündük. Dolayısıyla, bunun "implike" ettiği...

METİN ERGUN (Muğla) - Bu konuda da farklı düşünüyoruz.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Eyvallah ama biz bunu tartışmadık değil, tartıştık, çok da isim bulmaya çalıştık. Neticede ama, anlaşılıyor. Misal "Arnavut diasporası" dediğinizde Arnavutluk'taki yetkililer kendi yurt dışında yaşayan insanlarını anlıyor, farklı bir insan akıllarına gelmiyor. "Diaspora" dendiğinde yani burada farklı bir siyasi anlam... Azerbaycan'da bunun bakanlığı var yani netice itibarıyla bu farklı bir manada kullanılmıyor. Tabirin kendisinin sıkıntılı olduğuna ben şahsen inanmıyorum. Aidiyetle ilgili, işte bağ kurmayla ilgili, bizim onlara bakışımız, onların bize bakışıyla ilgili, işte o bağın canlı tutulup tutulmadığına dair bir tartışma yürütmemiz gerektiğine inanıyorum. Dışişleri Bakanlığımız bu manada kullanılan tabirle ilgili görüşünü söyledi. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar yani Kültür Bakanlığımız "diaspora"yı her adımda kullanıyor yani başka bir kelime kullanılmıyor. Bunu kullanırken de ama işte burada kopmuş gitmiş, işte yeryüzüne dağılmıştan ziyade, anlaşmalar çerçevesinde gitmiş, farklı bir şekilde yurt dışına iş adamı olarak gitmiş, yerleşmiş insanların organize güç manasında muhatap alınmasına bulunmuş bir kelime diye ben şahsen düşünüyorum ve bilimsel tartışmasına bugün burada sonuna kadar gidemeyeceğimizi de varsayıyorum ama neticede, bu tartışmanın, özellikle yurt dışında yaşayan topluluklar tarafından, oradaki sivil toplum kuruluşları tarafından bir önceki dönem bu işlerde komisyonda üye olan Mustafa Yeneroğlu tarafından zaten literatüre sokulduğunu da biliyorsunuz.

METİN ERGUN (Muğla) - Biliyorum.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Dolayısıyla, beraber uzun yıllar çalıştık. Yani bu konunun kendisi idrakte ilgili de bir mesele. Biz bunun üstünde kafa yorduk, sempozyumlar yaptık, çalışmalar yaptık yani işte herkes bunu kullanıyor, biz de bunu kullanalım diye bir süreçten geçmedi ama yine aynı şeyi söyleyeceğim. Biz özellikle bu toplumun... Yani özellikle Cumhurbaşkanımızın toplumla ilgili çok ciddi bir hassasiyeti var. Birçok Bakanlar Kurulu toplantısından sonra direkt muhatap alarak insanımıza, yurt dışında yaşayan topluluğumuza seslendiğinin de altını çizerek şunu söylemek istiyorum: Yani buradaki, yurt dışındaki insanlar -atıyorum- Avustralya'ya gittiğinizde bambaşka sorunlarla sizlerle muhatap oluyorlar. Yani o insanlar size araba sıkıntısından, sıra yolu sıkıntısından bahsetmeyecektir; uçakla geliyorlar ama işte Amerika'ya gittiğinizde akademisyenlerle muhatap oluyorsunuz ya da Giresun'dan giden Yağlıdere'den arkadaşlarımız size işte New York'ta eşlik ediyorlar ve hepsi köy olarak göçmüşler, ilçe olarak göçmüşler, farklı bir sosyoloji. Batı Avrupa yani bizim "Core" dediğimiz; 5,5 milyon insanımızın yaşamış olduğu devletlerde başta sorunlarımız, değişen demografik yapı, sorunların benzeşmesi noktasında artık bu konferansın, ağırlığın yani özellikle değerlendirme konferanslarında İşçi Sözleşmesi Anlaşması çerçevesinde gidilen ülkelere farklı bir çalışma modeli geliştirmemiz gerektiğine ben şahsen inanıyorum. Utku Vekilimin dile getirdiği meseleye de bu şekilde ancak cevap bulabileceğimize inanıyorum. Zira yaşanan sosyal güvenlik anlaşmaları, iş gücü anlaşmaları bu ülkelerle söz konusu yani şimdi, Amerika'yla böyle bir anlaşmamız yok. Yani

sosyal güvenlik anlaşması olabilir, onu şimdi ezbere konuşmayayım ama iş gücü çerçevesinde gittiğimiz ülke sayısı belli. Bu insanlar yaşlandı, bu insanların ihtiyaçları var, bu insanların imkânları var, ülkelerin de kendilerine göre çözmeleri gereken problemleri var.

Bu çalışma alanlarının açılması noktasında -son olarak söyleyeyim, sadece bilinsin diye- Alman Sosyal Güvenlik Bakanı Barbel Bas, bir ay önceye kadar -hemşehri olduğumuz için de Duisburg'dan bir bağ oluştu- kendilerine özellikle Sosyal Güvenlik Anlaşması'nın yenilenmesinin zor olduğunu vurgulayarak şunu sordum: Yani bu insanlar yaşıyor, yaşlılık bakım sigortaları var ve kapsamı bağlamında insanlarımızın yüzde 90'ı hak sahibi çünkü çok ağır işlerde çalıştılar, vücut yoruldu, zihin yoruldu ve insanlarımızın yüzde 90'ı yani yaşı kâmil olan insanlarımızın çoğunluğu bakım hakkına sahipler ama bu sadece Almanya'da, işte Avrupa ülkelerinde geçerli. Oysa bu insanları -atıyorum- işte, Zonguldak'ta, Ordu'da, Sivas'ta yaşlanabilseler hem daha huzurlu bir hayat yaşayacaklar, aynı zamanda Almanya'daki sigortaları da ciddi bir kolaylık sağlamış olacak. Şimdi bunu tartışacak bir zemin bile olmadığını teyit etti Bakan çünkü -atıyorum- işte "Göçmenler bizim paralarımızla Sivas'ta keyif çatıyorlar." diye bir başlık atılacağı endişesiyle bu tartışmalar yürütülüyor. Dolayısıyla, bizim bir yeni nesnel zemin bulmamız lazım yani hem muhatap ülkelerle ama aynı zamanda parlamenter diplomasisinde de bizim bilgi sahibi olmamız lazım. Yani söylemiş olduğumuz bu şeylerin kişisel vehimlerden ziyade işte bir araştırma üzerine bina edildiği, ihtiyaçların şimdiden işte belirlediğinin tarafımızdan bilinmesi lazım. Yani şimdi münferit bir girişimle Hamburg'da bir kardeşimiz bakımevi açtı. Şimdi bu lazım mıydı değil miydi, neye göre açtı? Biz kaç tane açmayı planlıyoruz, bilmiyoruz yani netice itibarıyla böyle bir imkânımız olacak mı olmayacak mı, yoksa Berlin'de bir başkasının açmış olduğuyla yetinecek miyiz; biz bunu planlayabilecek miyiz; muhatap ülke buna razı olabilecek mi? Yani artık vites değiştirme zamanı diye düşünüyorum.

Onun için, son olarak da onu söyleyeyim, büyükelçilerimizin başkonsolos olarak atanma meselesini, ben, aksine, kariyer memurlarına da hiçbir laf söylemeden, çok ciddi bir adımı olarak niteliyorum çünkü konsolosluklarımızın görev niteliği değişti yani hem ticari ilişkileri babından hem diplomasinin genişletilmesi babından, aynı zamanda insan yoğunluğumuzun gerçekliğine işte bu şekilde karşılık verilmesi babından aslında bunun bir fırsata çevrilmesi gerektiğine ben şahsen inanıyorum. Zira, konsolosluk hizmetlerinin sadece bir formalitenin, işte pasaport uzatılmasını, noter işlemleri -bunlar da önemli tabii, yapılıyor zaten ama- konsolosluklarımızın da bunun ötesinde artık bir işlev gördüğünün de bence bu ciddi bir emaresi. Zira, onunla şöyle bir nokta koyalım: Bu şekilde bir hamle yaptıktan sonra bu insanların görev süresini kısaltmanın doğru olmadığına inanıyorum. Tam alışmışken, bağlar gelişmişken, networkleri oluşturmuşken arkadaşlarımızı iki yıl sonra geri çağırmanın amaca hizmet etmediğine dair bir kanaatim var. Hazır işte, tanışma bir sene, işleri derinleştirme bir sene, bir sene de işte bunun faydalarını toplama olduğuna şahsen inanıyorum. Yani böyle bir adım atmışken görev süresinde bununla bir dengeleme olması gerektiğine inanıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Bir örnek vereceğim: Strazburg'da mesela yeni atanan başkonsolosumuz büyükelçi diye hatırlıyorum...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ ESİN ÇAKIL - Evet, doğru.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - ...ve gerçekten çok önemli bir bölge, daimî büyükelçiliğimizin olduğu çok önemli bir yer. Orada o tecrübeye ihtiyaç var mıydı? Vardı, evet. Başkonsoloslarımız büyükelçilik yapmasalar da çok tecrübeli arkadaşlarımız. Benim bölümüm ve okulum itibarıyla işte Galatasaraydan çoğu arkadaşımın -şimdi başkonsoloslukla başladı, yaş grubum da öyle- ne kadar bir bilgi birikimiyle hareket ettiklerini görüyorum ama büyükelçilikten gelmesi tabii çok kıymetli. Ben öyle düşünüyorum en azından.

Buyurun Utku Bey.

Benim açımdan sorun yok ama sizin konuşmanız benden önce.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Tabii, tabii.

Şimdi, şöyle: Bir meseleyi de, sizinle ilgili bölümünü, var mı yok mu, onu sorayım, iç siyasi bölümü de var. Şimdi, bahsettiğimiz bu sadece askerlik değil, hani bağ meselesi. İşin hani bir başka boyutu da tabii ki siyasi boyutu. Onu biz kendi aramızda siyasi rekabetle mutlaka götüreceğiz ama şu, Türkiye'nin demokrasisi ve ekonomisi ve işte kalkınmasının gidişatı meselesi yani neden iki tane pasaport arasında Alman pasaportuna güveniyor da Türk pasaportuna güvenmiyor? İşte dünyadaki algımız nedeniyle. Bizim tabii, bu algıyı da değiştirmemiz gerekiyor, daha demokratik, daha müreffeh bir ülke yaratmamız gerekiyor. O noktada gideceğimiz çok mesafe var. Yani biz konuştuğumuzda sohbetlerde Almanya'daki dostlarımızla -belki sizler de- "T.C. pasaportuyla girdiğimde beni kapıdan tutarlar, Alman pasaportu varsa tutmazlar." diyor. Mesela vatandaşın böyle bir algısı var. Siz muhtemelen aynı sohbetlerin daha katmerlilerini yaşıyorsunuzdur. Çok net bir şekilde böyle bir güvensizlik var. Bu, üzerinde düşünmemiz gereken bir mesele, zaten konuşuyoruz ama işin bir de size soracağım soru noktasında şöyle bir şey var sık sık gündeme getirilen: "Türkiye'ye gidemiyorum çünkü hakkımda soruşturma olup olmadığını bilmiyorum, kapıda beni gözaltına alabilirler, ne olacağım belli olmaz." gibi bir korku, bir kaygı çok yaygın. Maalesef, bunu üzülerken ifade ediyorum. Acaba sizin çalışmalarınızda, hani bize saydığınız çalışmalarda şöyle bir şey var mı pratik ya da yapılabilir mi, bize düşen bir görev var mı: Yani diyelim ki endişe ediyor, diyelim ki... Yani bunu benim duyuyor olmamın bir şeyi de hani biz muhalefet partisiyiz ve siyasi olarak muhalif görüşte olan insanlar bunu daha fazla hissediyorlar, bizimle paylaşıyorlar; belki Oğuz Bey'e o kadar söylemiyordur ya da Oğuz Bey'e, onun siyasi partisine destek veren insanlar şu anda aynı hissiyatta olmayabilirler ama bizim vatandaşımızın bir şekilde aralarında bu hissiyatı duyanlar var. Bir vatandaş böyle bir hissiyat duyduğunda yani böyle bir mekanizma var mı "Benim hakkımda bir soruşturma var mı? Ben Türkiye'ye girdiğimde bir sıkıntıyla karşılaşır mıyım?" diye sorabileceği bir yer var mı? Yani o çağrılar, aciller, şunlar, bunlar, oradan herhangi birini Utku Çakırözer aradığında yurt dışından, ben şu tarihte uçacağım, benim bir soruşturmam var mı; bir. Varsa bunlar genelde şöyle oluyor, ben söyleyeyim: Facebook'a, Twitter'a, bir yere bir paylaşım yapmış, hepimiz de olabileceği gibi yani vatandaş Türkiye'de de olabiliyor ve buna işte soruşturma başlatılıyor. Ne oluyor, biliyorsunuz Türkiye'de olduğunda çağırıyorlar -iyi günündeyse savcı çağırıyor, kötü günündeyse biliyorsunuz baskınla alıyorlar- soruyorlar ve bırakıyorlar. Yani yurt dışından gelen insanı, mesela, bunu ne bileyim, işte, geldiği yerde bir şey, savcılık işte ya da bizim işte konsolosluklarda bir sürü hizmet veriliyor

yani orada buna yanıt veremez mi acaba? Yani "Siz şu paylaşımınızda şunu mu yaptınız, bu senin paylaşımın mı, bunu sen böyle mi..." Yani ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Yani bunun bir şekilde halli mümkün değil mi, zor bir şey mi bu? Yani yargıdan da kaçmıyor, o da ifadesini verecek ama şöyle bir algı var: "Beni alır götürürler, indim uçaktan tuttular." Görüyoruz görüntülerini vesaireyi. İnsanlar bir ifadesini verse -hani talimatla ifade var Türkiye içinde ama yurt dışında var mı bilmiyorum- bunlar mümkün mü, yapılamaz mı? Bize düşen bir şey var mı? Yani şu andaki mevzuata göre yapılamaz da bu tarafta biz otururuz, böyle bir imkân getiririz insanlara. İfadesini versin. Çünkü böyle, çok sık yaşanan bir sıkıntı bu. Onu sormak istiyorum size.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Şimdi, efendim, vatandaşımız eğer misyona giderse, diyelim bir konsolosluk işlemi var, misyona gitti, hakkında bir arama, yakalama kaydı varsa biz o vatandaş hakkında bir arama, yakalama kaydı olduğunu görüyoruz fakat onun içeriğini görmüyoruz. Hakkında bir tahdit kodu varsa tahdit kodu olduğunu biliyoruz ama içeriğini biz bilmiyoruz. Dolayısıyla, bizim "Konsolosluk.net" dediğimiz, konsolosluk işlemlerini yaptığımız altyapı EGM'yle, Adalet Bakanlığıyla, Göç İdaresiyle, işte Noterler Birliğiyle entegre bir şekilde çalışıyor. Verileri biz oradan çekiyoruz ve o kurum bize görmemiz gerektiği kadar bölümü gösteriyor fakat detayını bilmiyoruz. Onun dışında, geldiği zaman hakkında bir arama, yakalama kaydı varsa onu bilir ama hani gerekçesini biz de bilmediğimiz için ona da açıklayabileceğimiz bir gerekçe olmaz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Geldiği zaman bilir ama değil mi yani bir yerden sorup öğrenebilir mi, benim hakkımda bir arama, yakalama kaydı var mı diye?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Efendim, e-devletten aslında hakkında bir dava varsa kendisi görür. Şimdi, uzaktan bizim ona telefonla veya mesajla o...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Dava varsa.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Tabii, dava varsa görür.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Soruşturma...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Soruşturmayı e-devletten görmez, yok.

Efendim, onun bir de kişisel verilerin gizliliği boyutu var. Yani şimdi, arayan kişinin kim olduğunu biz nasıl bileceğiz? Yani farklı amaçla birisi de sorabilir. Dolayısıyla vatandaşın karşımızda olması lazım ki -çünkü biz hep onu da kendi çalışanlarımıza da söylüyoruz- bizim yaptığımız her arama yani "Konsolosluk.net"ten yaptığımız her arama loglanıyor ve bir gerekçesinin, hukuki bir gerekçesinin olması lazım. Dolayısıyla, hani vatandaş karşısındayken onunla ilgili bir işlem yaparken onun T.C. kimlik numarasını yazması ve o kişi hakkındaki bilgiyi görmesinin yasal bir altyapısı var ama hani bir başkasının da sorma ihtimali olan bir ortamda uzaktan bunun sorulmasının hani hukuki birtakım başka sakıncaları muhakkak olacaktır. Onun dışında ifade alma konusu da efendim, yani, dediğiniz gibi, şu anda mevzuatta bunun yeri yok ama ifade alma çok daha hukuki bir süreç.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Aslında var.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KONSOLOSLUK HİZMETLERİ VE YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLAR GENEL MÜDÜRÜ
ESİN ÇAKIL - Yani o anca adli iş birliğiyle o ülke makamlarından, adalet bakanlıkları kendi aralarında yazıştırlarsa olabilir ama misyon olarak bizim böyle bir görevimizin olmasının doğru olacağını da pek değerlendiremedim çünkü hani çok hukuki bir süreç, onu anca adli yardımlaşma yoluyla, adli iş birliği yoluyla iki ülke adalet bakanlıkları kendisi arasında yazıştırlarsa ki bu da yapılıyor. Yani herkes için ve her durum için değil ama adli iş birliği olabiliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Buyurun Oğuz Bey.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Pratik yani anlaşılabilir olması için söylüyorum. Vatandaş yanlışlıkla pasaportunu çamaşır makinesine koyuyor. Aslında sıkıntı yok, buna rağmen tereddüt ediyor, konsolosluğa pasaport yenilemek için başvurduğunda hakkında bir hukuki işlem söz konusu olduğunu konsolosluk çalışanları bildiriyor, dolayısıyla bunlarla ilgili bir prosedür başlıyor. Şimdi, Adalet Bakanlığıyla doğrudan alakalı bir mesele olduğu için yani bunun aslında ne konsoloslukla halli mümkün ne de o ülkede halli mümkün.

Biz ne yapabildik? Genelde bu tür meseleler, internette hakaret yani sadece siyasilere ya da resen başlatılan soruşturmalar değil, insanlar, biliyorsunuz, bunu bir modele dönüştürdü yani avukatlık büroları bunun fiilî takibini yapıyor, hakaret edildiğinde otomatikman dava açılıyor, dava açıldığında da savcılıkta ifadeye çağırıyorlar. Bu ifadeye çağırma meselesinde de sıkıntı nerede yaşanıyor? Kapıkule'den girişte, İstanbul Havaalanı'na intikalde. Bu konuyla ilgili Adalet Bakanlığımız, sayısını tam bilmemekle birlikte -Kapıkule de Edirne'ye yakın olduğu için, orada nöbetçi savcılık olduğu için gerek duyulmadı ama- İstanbul'da mesela böyle bir nöbetçi mahkeme kuruldu yani burada ifade verme işlemi biter bitmez vatandaşımız aslında yoluna devam edebiliyor ama tabii, her hâlükârda bir tedirginliğe vesile oluyor. Dolayısıyla, bunun daha pratik işlenmesi babında bir tebligat yapıp iki hafta içerisinde bulunduğunuz il, ilçede şu savcılığa müracaat etmek suretiyle bir işlem yapılabilir mi diye Adalet Bakanlığıyla aslında bir görüşme yapıldı, bunun takibini yapmak lazım. Belki birkaç birimi burada bir araya getirerek bu meseleleri bir daha bir konuşmanın faydasına da inanıyorum. Bu, işin pratik tarafı. İnternette birisi size küfredmiş, siz bunun hukuki takibini yapmışsınız. Şimdi, bundan doğan bir sonucun var olabileceğini vatandaşın bilmesi lazım. Yani şimdi ben siyasi bir tartışmaya da girmiyorum ama netice itibarıyla bunun, aileden ayrılmak suretiyle, böyle dramatik bir görüntü oluşturmaktan, pratik, hızlıca yapılması noktasında Adalet Bakanlığımızın, sağ olsun, kolaylaştırıcı çalışmaları oldu. Antalya'da mesela böyle bir imkân getirildi yani yoğun yolcu frekansının olduğu yerlerde bu imkânlar sağlandı. Bunun takibini yapmamız lazım; yeterince var mı, bunun daha pratik bir takibi olabilir mi?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Rakamlara da bakmak lazım.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Elbette, onu tabii bilmiyorum ezbere ama netice itibarıyla bunun düşünüldüğünü, özellikle insanlarımızı tedirgin etmemesi manasında ifade verme işlemlerinin kolaylaştırılması meselesinde bir adım atıldı. Bunun

yaygınlaştırılması gerekiyor mu, gerekmez mi? Sabiha Gökçen'e benzer bir çalışma geldi mi bilmiyorum mesela şu an itibarıyla, onları sorabiliriz. Adalet Bakanlığında belki kaç ilimizde böyle bir kolaylığın sağlandığını bilmemiz bizim için de faydalı olacaktır. Neticede bir bürokratik işlem aslına bakarsanız yani eğer işin içinde farklı bir boyut yani kapital bir şey yoksa, işte, aranma tiplerine göre ama genelde internetten kaynaklı hakaret davaları böyle sonuçlandırdığı için insanlarımızda bir tedirginlik söz konusu olabiliyor. Onun takibi noktasında Adalet Bakanlığında ya bir bilgi notu alabiliriz ya da bir dahaki çalışmada birkaç birimle birlikte belki Adalet Bakanlığımızın ilgili genel müdürlüğünü de bir davet etmiş oluruz diye düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Not aldım Oğuz Vekilim, hatta bu askerlikle ilgili akademik bir çalışma ve araştırmayla ilgili de notumuzu aldık. Belki birkaç komisyonun ortak bir toplantısıyla sizin bahsettiğiniz şekilde nihayetlenebilir.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Genel Müdür de Bakanlığa iletebilir bu konuyu, bilmiyorum yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN - Sayın Genel Müdürümüz iletebilir tabii ama bence sizin de dâhil olduğunuz o süreci, o zaman yaşadığınız o süreci, bence hem birkaç komisyonun ortak toplantısıyla hem de bütün partilerin ortak motivasyonu ile sağlayabiliriz diye düşünüyorum.

Eğer söz alacak hiçbir üyemiz yoksa, Sayın Genel Müdürümüz ve ekibinden de eğer ki bir ekleme yapılmayacaksa ben teşekkür ediyorum o zaman.

Gerçekten bizim için çok verimli oldu, daha önceki çok çok daha uzun sürmüştü çünkü içerikte yeni, taze başlamıştık, şimdi biraz bilgi temelimiz var. Bir de, dediğim gibi, biraz böyle Meclis kapanmadan bu toplantıyı yapalım istediğimiz için hepimizin çok yoğun bir gündemine denk geldi. Geçen hafta yapacaktık, Dışişleri Komisyonu toplantımızdan dolayı yapamadık.

Başka bir husus olmadığı için, ben tekrar size ve ekibinize, bütün Bakanlık personelimize teşekkür ederek -özellikle benim için gerçekten bir askerlik vazifesi neyse diplomatlarımızı da biraz mesleğim itibarıyla öyle görüyorum- toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.25